

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Naslov naloge: Obšolske dejavnosti: vir socialnega kapitala mladih

Kraj: Ljubljana

Leto: 2010

Št. strani: 52

Št. slik: 5

Št. tabel: 13

Št. bibl. opomb: 0

Mentorica: prof. dr. Mara Ovsenik

Deskriptorji: vzgoja, izobraževanje, obšolske dejavnosti, vrednote, pozitivna identifikacija, enakost med spoloma, vrstniške skupine, pripadnost, samopomoč, preventiva, socialni kapital mladih

Povzetek

Delo preverja dejanskost vrednot, ki jih skuša neprofitna organizacija Zavod za promocijo športa ŠKL s svojim delom na šolah v Sloveniji približati mladim. To je večplastni tekmovalni sistem programov obšolskih dejavnosti, za katerega ustvarjalci upajo, da ima pozitiven vpliv na mlade. Osnovni cilj dejavnosti je vključitev sorazmernega dela dečkov in deklic v športne ekipe, ki zastopajo svojo šolo, vključitev šol z območja cele Slovenije, s poudarkom na tistih v ruralnih okoljih, vključitev čim več zainteresiranih mladih, da se na podlagi svojih želja in zmožnosti priključijo projektu v široki paleti obšolskih dejavnosti in skozi prispevek k čim boljšemu uspehu svoje šole krepijo svojo socialno vključenost, pripadnost šoli in s tem svoj socialni kapital.

V delu je izvedena tudi raziskava o tem, kaj o projektu mislijo njihovi uporabniki (ŠKL-jevci). Z rezultati se bodo organizatorji odločali o prihodnjih usmeritvah, prednostnih nalogah in morebitnih novih vsebinah, ki bi njihovem delu z mladimi dodale vrednost in jim pomagale še naprej dosegati visoko stopnjo udeležnosti ter zadovoljstva s projektom.

Title: Extra-curricular activities: source of social capital for young people

Descriptors: education, extracurricular activities, values, positive identification, gender, peer group affiliation, self-care, prevention and social capital of youth

Abstract:

The thesis is examining realization and views on values and mentality that non-profit organization Institute for promotion of Sport ŠKL is trying to embrace within pupils in schools that are participating in this project. This is a multi-layer set of extracurricular activities that some are presented in form of competition and others that are only for further improvement of students knowledge, social awareness and assurance. Authors of this project are trying to make positive impact on all participants, from teachers to pupils. Primary objective of project was to provide such framework of rules and regulations that would propagate equal number of boys and girls in every sport team that is representing individual schools. With Slovenia being more than less centralized further emphasis was made on inclusion of schools from whole of Slovenia especially on those in rural areas. All activities were given same emphasis so that participants would build their assurance on their field of knowledge and skills, which lead to stronger socialization and affiliation to their school.

Goal of thesis was also to further analyze views of participants on the project. This analysis would help organizers of project with further refinements organizing activities and new directions that it could take.

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO V LJUBLJANI**

DIPLOMSKO DELO

OBŠOLSKE DEJAVNOSTI :

VIR SOCIALNEGA KAPITALA MLADIH

Mentorica: prof. dr. Mara Ovsenik

Nena Korošec

Ljubljana, junij 2010

Staršem, za potrpežljivo čakanje.

Vojku, za podporo.

Kiti, Tini in Niku, ker sem zaradi njih lahko to, kar sem najraje, mama.

1. Teoretski uvod	5
1.1. Pozitivni učinki športa na razvoj in vključevanje mladih	5
1.2. Vloga obšolskih dejavnosti pri krepitvi socialnega kapitala	7
1.3. Potreba mladih po participaciji in informiranju	10
2. Problem	14
2.1. Okoliščine	14
2.2. Raziskovalna vprašanja, hipoteze.....	16
2.2.1. Ali projekt ŠKL lahko s svojim delovanjem vpliva na večjo enakopravnost med spoloma?.....	16
2.2.2. Ali aktivno sodelovanje v obšolski dejavnosti ŠKL daje mladim občutek večje vključenosti v vrstniško okolje?.....	17
2.2.3. Ali aktivno sodelovanje v obšolski dejavnosti ŠKL lahko mladim pomaga krepiti socialni kapital?	17
2.2.4. Ali drži, da se mladi za reševanje svojih težav najprej obrnejo po pomoči k sovrstnikom?	17
3. Metodologija	18
3.1 Vrsta raziskave, model raziskave in spremenljivke	18
3.2 Merski instrumenti in viri podatkov	19
3.3 Populacija in vzorčenje (subjekti).....	19
3.4 Zbiranje podatkov	20
3.5 Obdelava in analiza podatkov	21
4. Rezultati	22
5. Razprava	31
6. Sklepi	33
7. Predlogi	34
7.1. Spodbujanje mladih k udejstvovanju v obšolskih dejavnostih.....	34
7.2. Ustvarjanje in krepitev mladinskih skupin za samopomoč	36
8. Uporabljena literatura.....	37
9. Priloge.....	41
9.1. Vprašalnik.....	41
9.2. Slike	45
9.3. Dodatek	48
10. Povzetek	51

Seznam tabel

Graf 1: Prepoznavnost projekta ŠKL med mladimi (Mediana)

Graf 2: Percepcija ŠKL-ja (Mediana)

Graf 3: Pozicija ŠKL in drugih dogodkov (Mediana)

Graf 4: Struktura anketirancev glede na šolo, ki jo obiskujejo

Graf 5: Zastopanost anketirancev po krajih

Graf 6: Podpora staršev za sodelovanje v obšolskih dejavnostih

Graf 7: Preglednica udeležbe anketirancev po spolu

Graf 8: Razpredelnica za preveritev zastopanosti v Škl po spolu

Graf 9: Razpredelnica skupne statistike pri analizi večje vključenosti

Graf 10: Razpredelnica T-preizkus pri analizi večje vključenosti

Graf 11: Razpredelnica skupne statistike pri analizi podatkov večje povezanosti

Graf 12: Razpredelnica T-test pri analizi podatkov večje povezanosti

Graf 13: Razpredelnica za analizo podatkov o zaupanju

Seznam slik

Slika 1: Spletna stran ŠKL: www.skl.si

Slika 2: Mesečnik ŠKL Zvezda

Slika 3: Odbojcarska ekipa deklic in dečkov

Slika 4: Nogometna ekipa deklic in dečkov

Slika 5: Košarkarski ekipi deklic in dečkov

1. Teoretski uvod

1.1. Pozitivni učinki športa na razvoj in vključevanje mladih

Veliko avtorjev dokumentira učinke športa in fizične dejavnosti na antisocialno vedenje in to, da ima poleg ugodnega vpliva na človekovo fiziologijo tudi pozitiven vpliv na reševanje problemov ter boljšo samopodobo. Ti dejavniki imajo lahko direkten učinek na tvegano vedenje, tako je lahko šport uporabna interventna strategija za zmanjšanje antisocialnega vedenja. Deskriptivno in analitično sta šport oz. "športanje" dejansko vzgojitelja, ki disciplinirata, delujeta proti neodločnosti in bojazljivosti, včasih pa tudi proti egoizmu in asocialnosti. (Vodeb 2001) Po Ramovšu so razvedrilni športi čudovito domače zdravilo za krepitev zdravja in odpornosti, za razvijanje telesne skladnosti, spretnosti in zmogljivosti, za prebolevanje bolezni, duševni razvoj, vadbo discipline, utrjevanje volje, medčloveško povezovanje, za razvedrilo ... (Ramovš 1990)

Dve funkciji športa in fizične dejavnosti sta ključni, in sicer: zmanjševanje dolgočasje med mladimi in zmanjšanje količine nenadzorovanega prostega časa. Preprečevati in zmanjševati dolgočasje je pomembno glede na relativne povezave z depresijami, osamljenostjo, motnjami pozornosti, še posebej zaradi strinjanja o tem, da zadoščajo že majhne količine presežnega prostega časa za iskanje lastnih dejavnosti, ki so lahko pogosto tudi antisocialne. Splošno znano je, da nudi šport kot obšolska dejavnost in oblika aktivnega preživljanja prostega časa mladim večjo odpornost pred negativnimi vplivi okolja, predvsem raznimi oblikami tvegane načina življenja, kot sta uživanje dovoljenih in prepovedanih drog, nasilje. Berčič z Inštituta za šport v Ljubljani je zapisal: "Že dolgo je znano, v teoriji in številnih raziskavah pa dokazano ter v praksi potrjeno, da so skladno z interesi in željami izbrane športne dejavnosti zelo dobro sredstvo za sproščanje in odpravljanje napetosti, ki se nabira v organizmu. Ukvarjanje s posameznimi športnimi zvrstmi izzove pri ljudeh, tudi pri otrocih in mladostnikih, veliko zadovoljstva in radosti, hkrati pa sprošča in pomirja. Biokemični, fiziološki in psihični procesi, ki spremljajo športno ali športno rekreativno udejstvovanje,

v svoji osnovi omogočajo, da se mladostnik med športno vadbo počuti veselega, zadovoljnega, hkrati pa tudi sproščenega.« (Berčič 2003: 63)

Z vprašanjem preventivnega delovanja športa na mlade, da se lažje odločajo za zdrav način življenja brez dovoljenih in prepovedanih drog, so se v svojih diplomskih delih ukvarjali tudi diplomanti Fakultete za telesno kulturo v Ljubljani.

Pirc, P. (2004) v svojem diplomskem delu navaja, da je skoraj 50 % srednješolcev vključenih v razne športne programe v šolah in da iz tega sledi, da je šport možnost za pošiljanje sporočil o preprečevanju neželenih oblik vedenja mladih, ki jih preprosto ne moremo zanemariti.

Štremfljeva v svojem diplomskem delu (1998: 42) ugotavlja, da bi bil lahko šport povezovalni element med strokovnjaki, ki se trudijo izvajati preventivo za preprečevanje uporabe nedovoljenih drog, alkohola in tobaka, in starši otrok, saj meni, da športne prireditve, na katerih sodelujejo lastni otroci, pritegnejo več staršev kot drugi dogodki, povezani s šolo. Po njenem strokovnjaki doživljajo frustracijo, ko ne znajo vključiti staršev v koncept preventivnega dela z mladimi.

Medved, P. (2000: 42) je športnim dejavnostim pripisal pozitivno delovanje na področju utrjevanja socialnih in prijateljskih vezi ter vpliv na povečanje samozaupanja, samospoštovanja, poguma.

Šport naj bi mladim nudil tudi možnost sproščanja svoje negativne energije, ne da bi pri tem škodili svojemu zdravju. Mladega človeka je treba izobraziti in vzgojiti, da bo šport sprejel kot posebno vrednoto. Tako bo lahko skozi vsa življenjska obdobja s športnimi vsebinami bogatil svoj prosti čas in hkrati s tem ohranjal svoje psihofizično ravnotežje. Zanimive so tudi ugotovitve Deloprstove (1999: 16), ki navaja, da največ ljudi začne kaditi v najstniških letih, in dodaja, da je pomenljivo, da takrat njihove zmožnosti kritičnega presojanja še niso dokončno izoblikovane.

Navaja tudi, da šport, članstvo, pripadnost moštvu (ekipi, skupini) pomenijo za mlade bistveni del njihove osebnosti. Sprejmejo merila in navade, ki veljajo v skupini, ki ji pripadajo, da se čutijo sprejete. Tukaj je za preventivo zelo pomemben in uporaben element, to so družbeno sprejemljiva merila v

moštvu, ki vodijo k vzdržnosti pri rabi alkohola, tobaka, mamil, saj mladi to najpogosteje upoštevajo. Za značaj preventivnosti izpolnjuje ta dejavnost še en pogoj, in sicer, da se preventiva izvaja v okolju, v katerem mladi delujejo in jih ni treba vabiti – siliti v institucionalna okolja, kjer se tudi sicer izvajajo. Šola, če pustimo ob strani njeno glavno poslanstvo, tj. izobraževanje, kot eden izmed poglobitvenih socialnih sistemov (Lüssi, P., 1990), s katerimi je šolajoči se mlad človek sistemsko določen, nudi razen občutka pripadnosti tudi druge dimenzije, v katerih se lahko učenec potrjuje in bogati svoj socialni kapital. Znano je, da ima družina vedno manj moči, da bi lahko vplivala na razvoj škodljivih oblik vedenja; prepuščanje reševanja problemov zgolj državi, njenim institucijam pa ne daje zadovoljivih rezultatov. Zaradi vse večjega prelaganja odgovornosti za reševanje vseh problemov na državo in njene strukture je imelo za posledico zamiranje sposobnosti ljudi za samopomoč in pomoč drugim.

Zdravstveno vzgojni učni načrt za višje razrede osnovne šole v srednji in vzhodni Evropi, ki je del zdravstveno vzgojnega projekta Fundacije Soros (Shapiro, S. 1994: 8), svetuje šolskim vodstvom in učiteljem, naj predlagajo razne oblike družbenega vključevanja družbene skupnosti v prizadevanju pri preprečevanju uživanja alkohola in drog. Ena od takih oblik povezovanja je tudi pridobivanje podpore privatnega sektorja za športne ekipe in krožke. Zagotovo je ob pomoči teh dejavnosti možno ustvariti energijo za samoorganiziranje in prostovoljstvo za iskanje pozitivnih rešitev v skupinah, povezanih na področju obšolskih dejavnosti.

1.2. Vloga obšolskih dejavnosti pri krepitvi socialnega kapitala

Šolska športna in druga interesna dejavnost je pomemben povezovalni člen med obveznimi vsebinami učnega programa in drugimi ravni socialne interakcije otrok in mladine na preostalih področjih (vrstniki, družina ...). Omogoča tudi uveljavljanje učencev, ki kažejo nagnjenost za določeno področje. V šolah, ki lahko in želijo ponuditi otrokom širši repertoar, ima tako večje število mladih možnost in priložnost za samopotrjevanje ter

umeščanje v interesno skupino dejavnosti, ki jo je izbral in ji "pripada". Ta pripadnost je potencial – povezovalni člen med učencem, šolo, starši, saj temelji na prostovoljnosti, uspešnosti, pozitivni naravnosti. Mladi, ki sodelujejo v raznih kroških in obšolskih dejavnostih, imajo kot njihovi člani več možnosti socialnih interakcij, medsebojne pomoči, njihove socialne vloge se dopolnjujejo učinkoviteje kot v šolski razredni skupnosti. Skozi "igro" se izoblikujejo njihov odnos do vrstnikov, veselje do druženja z njimi, tekmovalnost, komunikativnost, sodelovanje, odnos do pomoči drugemu, odnos do sebe in svojega dela ter ne nazadnje odnos do življenja. Posameznik si s temi dejavnostmi začenja svoje mesto med vrstniki. (Virč, M., 2000: 57)

Izraz socialni kapital ne poudarja le toplih in prijetnih občutkov, ampak veliko različnih ugodnosti, ki izhajajo iz zaupanja, vzajemnosti, informacije in sodelovanja povezanih s socialnimi omrežji. Socialni kapital ustvarja vrednost za ljudi, ki so povezani in vsaj včasih tudi za mimoidoče. (Putnam, 2010) Gre za ljudi in dogodke, ki nam pri tem, kar zmoremo narediti s svojim človeškim kapitalom, kakor koli pomagajo: z nasveti, s povezavami, informacijami, znanjem ... (Juričan, 2010). Še trije avtorji so socialni kapital definirali tako:

"Socialni kapital je "seštevek dejanskih ali potencialnih virov, ki so povezane s posestjo trajnega omrežja bolj ali manj institucionaliziranih odnosov medsebojnega poznavanja in priznavanja." (Bourdieu, 1983: 249)

"Socialni kapital je opredeljen s svojo funkcijo. To ni en sam subjekt, pač pa vrsta različnih subjektov, ki imajo dve skupni značilnosti: vsi so sestavljeni iz nekaterih vidikov socialne strukture in jim olajšajo določene ukrepe posameznikov v strukturi." (Coleman 1994: 302)

"Medtem ko se fizični kapital nanaša na fizične predmete in človeški kapital na lastnosti posameznikov, se socialni kapital nanaša na povezave med posamezniki – socialne mreže in norme vzajemnosti ter zaupanja, ki izhajajo iz njih. V tem smislu družbenega kapitala je tesno povezan s tem, kar so nekateri imenovali "družbena vrlina." Razlika je v tem, da "socialni kapital" opozarja na dejstvo, da je družbeni kapital sicer najmočnejša mreža, če so

vključeni v smiselno mrežo vzajemnih družbenih odnosov. Družba mnogih uspešnih, vendar osamljenih posameznikov ni nujno bogata v socialnem kapitalu." (Putnam 2000: 19).

»Socialni kapital je ustvarjalec neformalnih norm, ki spodbuja sodelovanje med dvema ali več posamezniki ... Biti morajo ustvarjene v dejanskem, medčloveškem odnosu: norma recipročnosti obstaja potencialno v naših odnosih z vsemi ljudmi, aktualizira pa se le v našem odnosu do prijateljev. Po tej definiciji so zaupanje, socialne mreže, civilna družba in podobno, kar je povezano s socialnim kapitalom, stranski učinek, ki nastane kot posledica socialnega kapitala, vendar ne predstavlja kapitala samega.« (Fukuyama, 1999: 1)

Putnam navaja, da otrokov razvoj močno oblikuje socialni kapital. Zaupanje, mreže, norme vzajemnosti znotraj otrokove družine, šole, vrstnikov in širše skupnosti imajo daljnosežne posledice na njihove priložnosti in izbire, doseženo izobrazbo in s tem na njihovo vedenje ter razvoj. (Prav tam: 296–306)

V vrstniških skupnostih teče komunikacija neposredno, stopnja zaupanja je višja kot na medgeneracijski ravni: od zaznave problema do poskusa reševanja lahko preteče znatno krajši čas, če niso vpletene uradniške strukture. Prirejanje javnih prireditev, nastopov in podobnih dejavnosti je pomembno, če so usmerjeni na spremembo vedenja, ozaveščanje in večanje občutljivosti za drugačnost, morda celo za razne težave in stiske. Večje prireditve na šolah, ki jih organizirajo ob večjih priložnostih (državni praznik, valeta, matura ...), imajo običajno jasno razmejitev na izvajalce in publiko, a vstopajo v interakcijo ob navijanju in v trenutku aplavza za izvajalce. Pod predpostavko, da so v prireditvi vključeni vsi, lahko sociološko gledano med njimi pride tudi do tesnejšega povezovanja, saj ima vsak od udeležencev tudi svojo posamezno vlogo.

V takem vrstniškem okolju se ustvarja podporna mreža, stkana iz niti socialnega kapitala, v katere se lahko »ulovijo« tudi vrstniki s težavami, ki se jim lahko brez prisile in prostovoljno nudi pomoč. Vedno več raziskav kaže, da vključenost, povezave v lokalnih omrežjih, v sklop katerih lahko uvrščamo

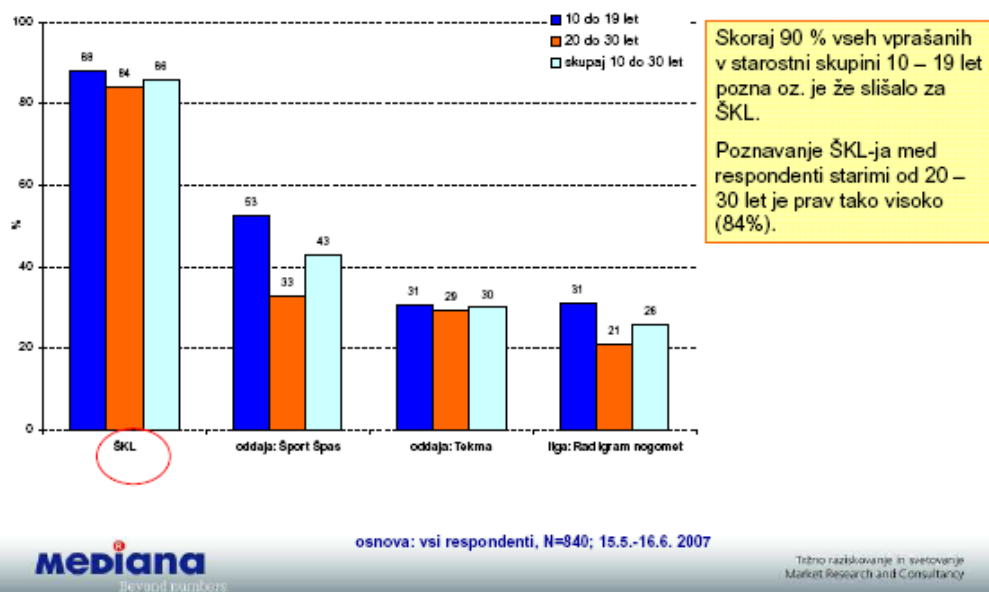
tudi šole, povečuje možnost dobrih in zmanjšuje možnost slabih izbir. Mladi ljudje, ki se imajo možnost vključevati in krepiti svoj socialni kapital, ki ni nujno odvisen od velikosti in gostote socialnih mreže, pač pa predvsem od virov, ki jih te mreže prinašajo, so sposobni bolje pluti med čermi tveganj, enostavneje upravljajo svoje življenjske prehode in so usmerjeni s pozitivnim pričakovanjem v bodočnost. Preprosto dejanje vključitve in rednega združevanja ima po Putnamu (2000) zelo velik vpliv na zdravje posameznika in na njegovo dobro počutje. S takim dejanjem, da se ljudje priključijo skupini, ki je lahko organizirana okoli entuziazmov ali interesov, družbenih dejavnosti ali gospodarskih in političnih ciljev, lahko znatno prispeva sam sebi. Na področju šolanja to pomeni, da se bo izobrazbena stopnja zelo verjetno zvišala, kakovost vsakodnevne interakcije pa bo zelo verjetno okrepljena z večjim poudarkom na gojenju obšolskih dejavnosti, ki vključujejo posameznike, skupine in ekipe.

1.3. Potreba mladih po participaciji in informiranju

V okviru projekta ŠKL se izvajajo športno-družabne prireditve, kjer nastopajo športne ekipe – predstavnice šole in njihovi vrstniki, ki jih spodbujajo ter jim nudijo podporo, skupaj s predstojnico ali predstojnikom šole in učitelji mentorji. Njihovo povezovanje in interakcija se nadaljujeta tudi po prireditvi in ob ogledovanju posnetkov ter zapisov z dogodka, ki obvezno sledijo v nekajdnevnem razmiku. Zavod ŠKL je namreč tudi producent med mladimi zelo prepoznavne, enourne tedenske mladinske oddaje ŠKL (Grafa 1 in 2) in izdajatelj mesečnika (Slika 2), v katerih mlade seznanja z minulimi dogodki, v katere so bili vključeni in jim poleg potrditve njihovega dobro opravljenega dela posreduje tudi druge zanimivosti ter informacije.

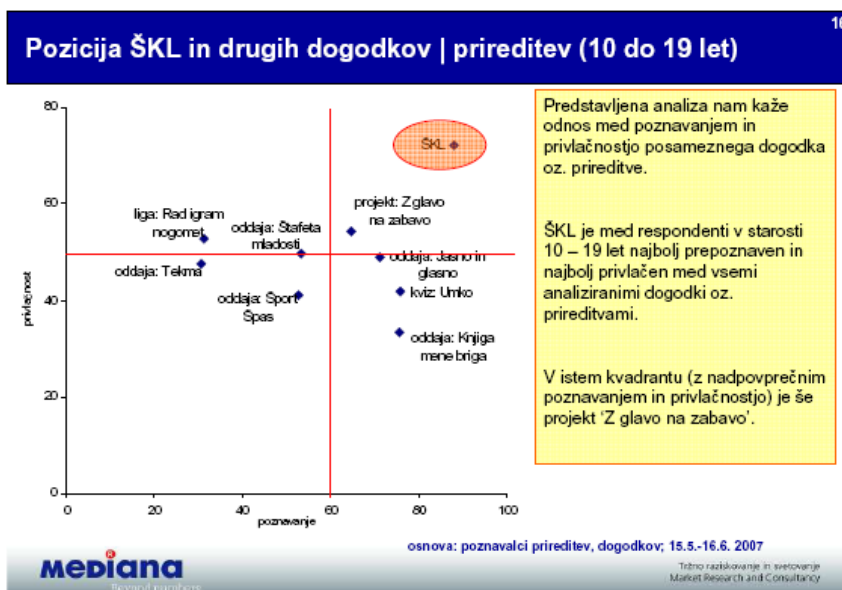
Prepoznavnost ŠKL-ja – podprti priklic

5

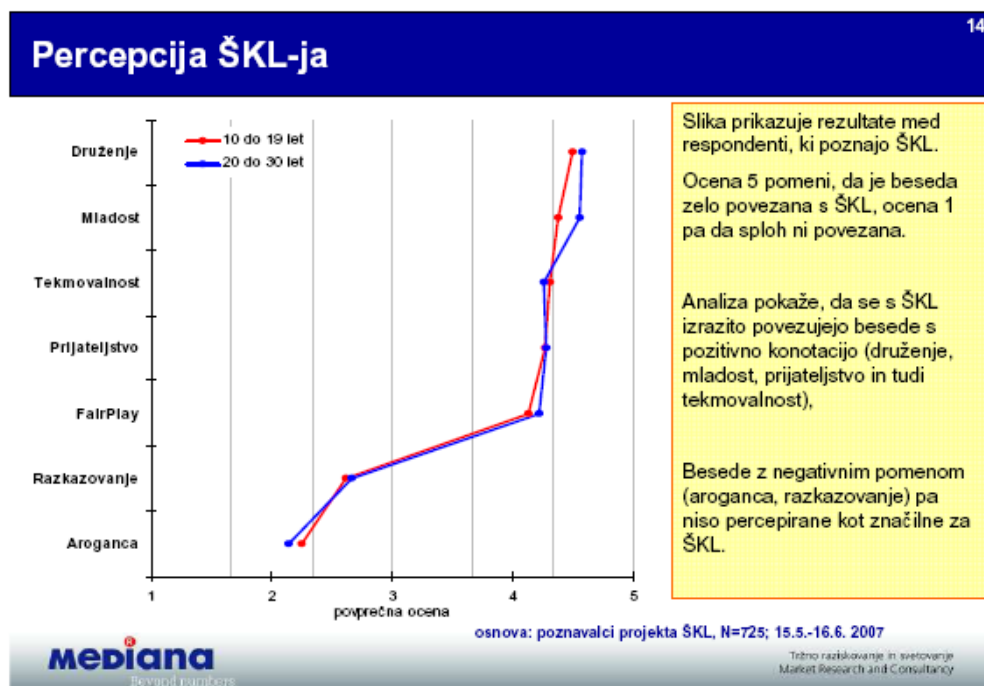
Graf 1: Prepoznavnost ŠKL-ja

Visoko prepoznavnost blagovne znamke in z njo povezane oddaje, na kar kažejo meritve gledanosti, ustvarjalci sprejemajo tudi kot odgovornost pri oblikovanju vsebin in sporočil, ki jih mladim posredujejo na nacionalni ravni. V njih jih seznanjajo z njihovimi lastnimi uspehi, uspehi njihovih vrstnikov ter jim izrekajo priznanje za vloženi trud in dosežke. Spodbujajo jih k razmišljanju o vrednotah, ki jih projekt zagovarja, in k vključevanju na njegovih različnih ravneh.

Graf 2: Pozicija ŠKL in drugih dogodkov

Zavedajoč se vloge medijev, še posebej pa pomena televizije, ki jih ima v socializaciji v najstniških letih (Ule, 1997 v Žavbi, Brvar, 2004), skušajo ustvarjalci skozi razne teme in pogovore z znanimi osebami mladim posredovati njihova sporočila o tem, da so z udeležbo v športnih in drugih dejavnostih med svojimi vrstniki na dobri poti, kar se kaže tudi v percepciji mladih, ki oddajo spremljajo, saj s ŠKL izrazito povezujejo besede s pozitivno konotacijo (Graf 3). Čeprav raziskava Mladinsko informativnega svetovalnega središča Slovenije (Žavbi, Vipavc, 2004) ugotavlja, da se fantje nekoliko redneje ukvarjajo s športom kot dekleta in da se dijaki poklicnih šol celo ne ukvarjajo z obšolskimi dejavnostmi, to za sodelovanje v ŠKL ne velja, saj je pogoj za udeležbo v športnih disciplinah enaka številčna zastopanost tako deklet kot fantov, aktivno pa je tudi sodelovanje poklicnih šol.

Graf 3: Percepcija ŠKL-ja

Mladi si lahko vse dejavnosti ogledajo tudi na spletni strani (Slika 1), od koder jih vodijo povezave na šole, vključene v projekt, lahko si ogledajo posnetke oddaj ŠKL ali pa galerijo fotografij s prireditve in se morda na njih prepoznajo (V prilogi: Slika 1 in 2).

V projektu se med mladimi ustvarja energija, ki ne povezuje npr. na bazi učnega uspeha (odličnjaki), sodelovanja na tekmovanju v znanju, članstva v športni ekipi ... kar je za obdobje šolanja običajno, temveč na pripadnosti šoli, ki je skupni vezni element vsem učencem. V raziskavi Zavoda Misss, ki so jo pod naslovom: Potrebe mladih po informacijah in participaciji na območju Ljubljane z okolico opravili v letu 2004 (Raičevič in drugi), so navedene različne oblike participacije mladih, med katerimi je tudi tip participacije, ki se dobro pokriva z delom in cilji Zavoda ŠKL. Ta oblika je participacija mladih v socialnih mrežah iz opredelitve na Rotterdamski konferenci 1977, ki je opisana tako : »Socialna participacija zajema vse dejavnosti, s katerimi spodbujamo razvoj avtonomnega posameznika, ki je socialno vključen in ki v socialnem okolju in družbi, v kateri se nahaja, pozna in aktivno uporablja »servise« za prosti čas, osebno rast in družbeno akcijo, če je ta potrebna. Sem spadajo dejavnosti, kot so različna mladinska društva, organizacije za razvoj določenih kompetenc (treninki komunikacije, retorike, samopodobe, asertivnosti), storitve za pomoč v stiski itn. Participacija mladih v informiranju in svetovanju spodbuja razvoj mladostnika, ki je informativno pismen (zna poiskati informacijo, ki jo potrebuje) in je sposoben pomagati vrstniku v stiski ali vrstniku, ki zgolj išče informacijo.« (Žavbi, A., Vipavc Brvar, I., 2004: 21) V raziskavi povzemajo navedbo iz Bele knjige: »Države članice EU so odgovorne, da mladim zagotavljajo kakovostne informacije, pri čemer je treba mlade aktivno vključiti v procese informiranja in svetovanja.« (Žavbi, A., Vipavc Brvar, I., po Bela knjiga, 2002) Z vključevanjem mladih v dejavnosti, poročanje o njih in z željo po soorganiziranju skupin na šolah, v katerih bi si mladi vzajemno pomagali na raznih področjih in pridobivali veščine s področja organizacije prireditev v njihovi skupnosti, mladi uresničujejo dobršen del navedbe iz prej omenjene raziskave. Ugotavljajo, da mladostniki v obdobju odraščanja prav tako lahko aktivno pripomorejo k uresničevanju temeljnih ciljev informiranja in svetovanja. S svojimi idejami in aktivno udeležbo olajšajo pot do informacij in prevzemajo vlogo sodelavcev. Tako informacije lažje, nevsiljivo in hitreje dosega ciljno populacijo.

2. Problem

2.1. Okoliščine

ŠKL je projekt, ki ima v svoji strategiji deklarativno zapisano delovanje v dobro mladih, spodbujanje njihovega sodelovanja v športnih in spremljajočih dejavnostih, ob sočasnem spodbujanju dobrih odnosov med spoloma, zdravega načina življenja in šole. Program je pred 15 leti v slovenski osnovnošolski prostor vpeljal tekmovalni sistem z unikatnim pravilom, ki določa, da mora vsako osnovnošolsko ekipo sestavljati 10 deklic in 10 dečkov. Na športnih srečanjih z drugimi šolami izmenično deklice tekmujejo z deklicami, dečki z dečki; na koncu pa se rezultat obeh delov ekipe sešteje (Slike 2, 3, 4, 5).

Športna vzgoja v šolah je edini šolski predmet, ki otroke diferencira po spolu. Pri športni vzgoji deklice in dečki v začetku šolanja sicer brez težav vadijo skupaj, približno v enajstem letu starosti pa vadba postane ločena. (Starc, G. 2002: 101) Porast števila ženskih ekip v srednjih šolah, kjer v ŠKL sicer ni več obveznosti enakomerne zastopanosti po spolu in tudi ni več seštevanja rezultatov, je zagotovo tudi rezultat dejavnosti ŠKL v osnovnih šolah, na kar kažejo tudi raziskave, opravljene na populaciji od 15 do 19 let. Prav prepoznavnost programa ŠKL je prednost, ki je sicer ob spontani udeležbi mladih sen vsakega mladinskega delavca. (Mrgole, A., 2003: 109) To prednost skušajo organizatorji izkoristiti, tako je ob ponujeni paleti športnih dejavnosti mladim na voljo tudi izbor drugih dejavnosti, po načelu za vsakogar nekaj, tako lahko tisti, ki sodelujejo v raznih krožkih, tudi v teh dejavnostih potrjujejo sebe in tudi šoli doprinesejo točke k skupnemu rezultatu vseh dejavnosti svoje šole ali se izkažejo kot organizatorji, poročevalci ... S tem nabirajo prijetne življenjske izkušnje in doživetja, ne samo tisti mladi, ki jim je to dano že v okolju matične družine, temveč tudi tisti, ki so morebiti brez potrebne topline in ljubezni v svojem domačem okolju in so taka doživetja v krogu vrstnikov za njih edina. Prijetna doživetja bogatijo, sproščajo in mladim dajejo veliko pozitivne energije za vsakdanje delo. (Berčič, H., 2003: 57) Razne obšolske dejavnosti so med drugim prostor, kjer mladi pridobijo razne veščine pod vplivom pozitivnih vzorov z

značajno sporočilnostjo – zabavamo se lahko brez opojnih sredstev, dosežemo lahko rezultate s skupnimi močmi, vsak prispevek posameznika k skupnemu uspehu šteje ... Dejavnost prispeva tudi h krepitvi dobrega šolskega ozračja, ki ustvarja ugodno okolje za krepitev samospoštovanja in spoštovanja do drugih, na vseh ravneh interakcij med šolniki in šolajočimi se. (Schwebel, R., 1995). Projekt se izvaja s pokrovitelji, ki so skrbno izbrani in ne morejo biti ponudniki izdelkov ali storitev, ki bi bili mladim škodljivi. Vse ekipe imajo enake, le po barvi različne športne drese, kar jih na športnem terenu izenačuje, ne glede na to, iz kako dobro finančno podprtega okolja prihajajo, vsi pa imajo na hrbtu tudi napis z imenom šole, ki jo s ponosom predstavljajo. Ne nazadnje gre omeniti Klub ŠKL, katerega člani samodejno postanejo vsi sodelujoči v katerem koli projektu ŠKL na svoji šoli, samo članstvo pa jim poleg določenih komercialnih ugodnosti (popusti pri nakupih in storitvah) nudi tudi združevanje v osnovnih celicah na ravni šole, ki jim je s strani Zavoda ŠKL nudena podpora v obliki delavnic, kako organizirati javno prireditev, kako javno nastopati, razmišlja pa se tudi o pripravi strategije, kako bi lahko te celice ob strokovni podpori strokovnjakov s področja dela z mladimi pridobile znanja za vrstniško informiranje in samoorganizacijo pri nudenju vsakovrstne pomoči vrstnikom. Tukaj mislimo tako na učno pomoč, skupinsko pomoč pri reševanju težav, s katerimi se mladi srečujejo, oz. pomoč pri usmerjanju k viru pomoči (posamezni strokovnjaki, institucije), zagovorništvo, mediacijo, predvsem pa samopomoč s poudarjenim pomenom, samodeterminacije in avtonomije mladih.

Zavod ŠKL, ki vodi omenjeni projekt, je prepričan o kakovosti izvajanja svojega zapisanega poslanstva; tvorci in vodje programa pa so izrazili željo, da bi se učinek njihovega dela in pravilnost izbire novih usmeritev tudi raziskal. Od raziskave pričakujejo odgovore na vprašanja, ali so rezultati izvajanja njihovega projekta vidni v obliki večje stopnje sprejemanja enakosti med spoloma, ali je stopnja lastnega občutka vključenosti in varnosti večja, in če bi mladi sprejeli del projekta ŠKL (Klub ŠKL) kot možno, njim namenjeno podporo pri aktivnem reševanju svojih problemov ob pomoči sovrstnikov in mentorjev – strokovnjakov. Glede na njihovo prepoznavnost med velikim številom mladih se zavedajo, da je pomembno za njihov ugled

tudi to, kaj si o njih mislijo njihovi uporabniki, za katere se je skozi leta delovanja oblikoval tudi poseben naziv: ŠKL-jevci. Obenem se zavedajo velike odgovornosti, ki jo nosijo s svojim delom z mladimi, saj se mladi identificirajo kot pripadniki projekta in njegovih načel delovanja. Predvsem si želijo s privlačno skupno podobo organizacije spodbujati njihovo samopotrditvev in oblikovanje njihove pozitivne samopodobe. (v Ovsenik, 1999) . Na drugi strani izhaja njihova želja po raziskavi iz njihove potrebe po spremljanju lastnega napredka z namenom doseganja višje ravni kakovosti storitev Zavoda ŠKL. Glede na dobljene rezultate se bodo odločali o prihodnjih usmeritvah, prednostnih nalogah in morebitnih novih vsebinah, ki bi njihovemu delu z mladimi dodale močnejši naboj preventivnosti in jim pomagale še naprej dosegati visoko stopnjo uspešnosti v primerjavi s konkurenti v panogi ter s tem ohranjanje poslovne odličnosti.

2.2. Raziskovalna vprašanja, hipoteze

Stroka in znanost potrjujeta, da imajo ukvarjanje s športom in razne organizirane dejavnosti mladih pozitivne učinke na njihovo vključevanje v okolje in njihovo dožemanje enakosti med spoloma. O tem, ali ŠKL tudi tako neposredno vpliva na svoje člane, sem si postavila vprašanje:

2.2.1. Ali projekt ŠKL lahko s svojim delovanjem vpliva na večjo enakopravnost med spoloma?

H1: Mladi, ki sodelujejo ali so sodelovali v projektu ŠKL, podpirajo enake možnosti za oba spola bolj kot tisti, ki ne sodelujejo ali niso sodelovali.

Preveriti sem želela še mnenje članov ŠKL in preostalih o tem, ali doživljajo projekt ŠKL kot okolje, ki jim nudi lažje in večje vključevanje v šoli.

2.2.2. Ali aktivno sodelovanje v obšolski dejavnosti ŠKL daje mladim občutek večje vključenosti v vrstniško okolje?

H2: Mladi, ki sodelujejo ali so sodelovali v projektu ŠKL, imajo občutek večje vključenosti med vrstnike kot tisti, ki ne sodelujejo ali niso sodelovali.

2.2.3. Ali aktivno sodelovanje v obšolski dejavnosti ŠKL lahko mladim pomaga krepiti socialni kapital?

H3: Mladi, ki sodelujejo ali so sodelovali v projektu ŠKL, imajo boljše socialne vezi in lažji dostop do pomoči, ko jo potrebujejo, kot tisti mladi, ki v projektu ne sodelujejo.

Nadalje me je zanimalo, če drži naše mnenje, da se mladi najprej obrnejo po pomoč k sovrstnikom in najpozneje k zaposlenim na šoli ali strokovnjakom zunaj nje.

2.2.4. Ali drži, da se mladi za reševanje svojih težav najprej obrnejo po pomoči k sovrstnikom?

H4: Mladi se v večini po pomoč najprej obrnejo k vrstnikom, najpozneje pa k pomoči organizirani s strani kadrov šole ali s strani drugih zunaj šole.

3. Metodologija

3.1 Vrsta raziskave, model raziskave in spremenljivke

Raziskava je bila poizvedovalna, z zbiranjem količinskih podatkov in ima elemente eksperimenta, saj sem med seboj primerjala po dve skupini, od katerih so v eni skupini samo tisti, ki so vključeni v ŠKL, v drugi pa tisti, ki v projekt niso vključeni. Skupini sta primerljivi po tem, da spadajo anketiranci v razpon starosti od 10 do 20 let.

Neodvisna spremenljivka: VKLJUČENOST V ŠKL

Posredniške spremenljivke: SPOL

STAROST

ŠOLA

OKOLJE BIVANJA

DEKLETA IN FANTJE SKUPAJ PRI TELOVADBI	KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM UČITELJU, TRENERJU, MENTORJU
DEKLETA ENAKE MOŽNOSTI	KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM DRUGIM
SKUPNI REZULTAT DEKLETA-FANTJE	NIMAM NIKOGAR KI BI MI POMAGAL
RAZLIKE V PREMOŽENJU SE VIDJO IZ OBLAČIL	NIMAM NIKOGAR ZA IZPOSOJO
EKIPE NA TEKMOVAJIH V ENAKIH DRESIH	NE DOBIM VSEH INFO
V ŠOLI SE POČUTIM DOBRO	NIMAM OD KOGA PREPISATI SNOVI
V ŠOLI IMAM VELIKO PRIJATELJEV	NIMAM NIKOGAR ZA ČVEKANJE
MED ODMORI SE VELIKO DRUŽIM	NIHČE ME NE POKLIČE
V ŠOLI SE POČUTIM OSAMLJENO	NIMA KOGA POKLICATI
VEČ SAMOZAVESTI	Z DRUGIMI NIMAM NIČ SKUPNEGA
BOLJŠE MNENJE O SEBI	NISEM VKLJUČEN V NOBENO SKUPINO
BOLJŠE MNENJE O DRUGIH	VKLJUČENI V KULTURNE DEJANOSTI
VEČJI OBČUTEK PRIPADNOSTI ŠOLI IN SOŠOLCEM	OKOLJSKE SKUPINE ALI AKTIVNOSTI
VEČJI OBČUTEK VARNOSTI	VERSKE SKUPINE ALI AKTIVNOSTI
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM PRIJATELJEM	POLITIČNE SKUPINE ALI ORGANIZACIJE
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM FANTU-PUNCI	ŠPORT (UDELEŽENEC)
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM SOŠOLCEM	ŠPORT (GLEDALEC)
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM BRATU-SESTRI	AKTIVNOSTI, VODENJE V DIJAŠKI ALI ŠTUDENTSKI ORG.
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM STARŠEM	PROSTOVOLJNO DELO
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM DRUGIM SORODNIKOM	MLADINSKE-ŠTUDENTSKE SKUPINE IN KLUBI
	OBČUTKI OB MISLI NA PRIHODNOST

3.2 Merski instrumenti in viri podatkov

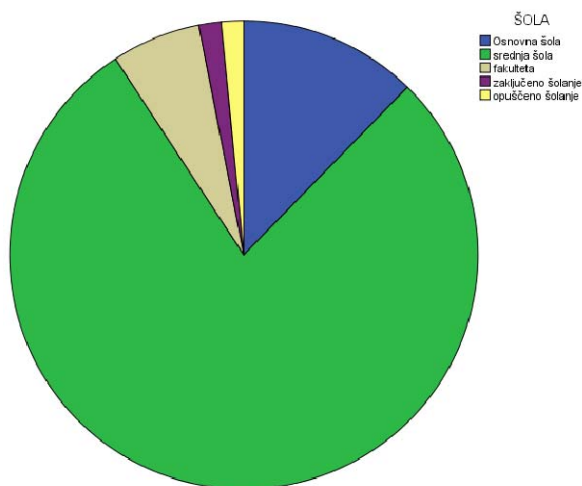
V raziskavi sem uporabila anketni vprašalnik s 13 vprašanji, s katerimi sem med drugim želela ugotoviti, kaj mladi menijo o vrednotah, ki jih zagovarja Zavod ŠKL v svojih programih (enakopravnost deklet in fantov, enake možnost med mladimi, ne glede na to, iz kako bogatega okolja prihajajo, kako se počutijo v šolskem okolju in kako dojemajo sebe in druge, če sodelujejo v projektu obšolske dejavnosti ŠKL). Zanimalo me je, komu se mladi s težavami najprej zaupajo, kako se mladi lahko zanesejo na socialno mrežo, v katero so vključeni, in koliko si to socialno mrežo širijo tudi zunaj šole. Na koncu me je zanimalo, kakšen je njihov pogled na prihodnost in njegov izid v odnosu do vključenosti v ŠKL.

3.3 Populacija in vzorčenje (subjekti)

Z namenom preučitve vpliva, ki ga ima sodelovanja mladih v obšolski dejavnosti ŠKL, sem se odločila za temu primerno populacijo. Izbrana ciljna populacija so mladi iz cele Slovenije, in sicer učenci in dijaki od 10 do 20 let, ki so ob vključitvi v projekt oddali svoj elektronski poštni naslov. Anketa je zajela 66 mladih, od tega 11,9 % osnovnošolcev, 76,1 %

srednješolcev, 6 % študentov, preostalih 6 % pa predstavlja tiste, ki so šolanje opustili ali ga

že zaključili. Statistična enota preučevanja je posameznik.

Graf 4: Struktura anketirancev glede na šolo, ki jo obiskujejo

		Frekvenca	Odstotek	Veljavna frekvenca	Kumulativna frekvenca
Veljavni	Mesto	28	41,8	43,1	43,1
	Majhen kraj ali vas	37	55,2	56,9	100,0
	Total	65	97,0	100,0	
Manjkajoči	-9,00	1	1,5		
	Sistem	1	1,5		
	Total	2	3,0		
Skupaj		67	100,0		

Graf 5: Zastopanost anketirancev po krajih

43,1 % vprašanih, ki so odgovorili na vprašanje, živi v mestu, 56,90 % pa v manjšem kraju ali na vasi. Za rezultat menim, da kar dobro odslikava situacijo dejanske vključenosti mladih v projekt obšolske dejavnosti ŠKL, glede na ruralno ali urbano področje bivanja, saj je tudi sicer višji odstotek šol, vključenih v projekt, iz ruralnega okolja.

3.4 Zbiranje podatkov

Anketa je spletna, objavljena na naslovu <http://www.surveymonkey.com/s/K8QGX5R>.

O anketi sem anketirance obvestila z elektronsko pošto v okviru rednega obveščanja Zavoda ŠKL.

Naslovniki so bili samo mladi, ki so vključeni v projekt, zato sem, da bi pridobila tudi odgovore tistih, ki niso vključeni, razdelila 50 anketnih listov tudi na eni osnovni in eni srednji šoli, ki nista vključeni v projekt ŠKL.

Spletna anketa je bila objavljena za izpolnjevanje 2 delovna dneva od 22. 6. 2010 do 24. 6. 2010, anketni listi pa so bili razdeljeni in izpolnjeni na zadnji šolski dan, to je 24. 6. 2010. Izpolnjevanje anketnih listov je potekalo približno 1 uro na vsaki šoli.

3.5 Obdelava in analiza podatkov

V raziskavi sem uporabila najbolj razširjene statistične metode.

Podatke sem obdelala s programom SPSS. Prvo hipotezo sem preverjala s hi kvadrat testom, drugo in tretjo s t-testom, četrte pa nisem mogla preveriti z nobenim testom, zato sem uporabila opisno statistiko. Poleg samih hipotez sem se dotaknila še nekaterih vsebin in vprašanj ter jih razložila z grafi in tabelami z namenom nazornejše predstavitve vsebine raziskave.

4. Rezultati

H1: Mladi, ki sodelujejo ali so sodelovali v projektu ŠKL podpirajo enake možnosti za oba spola bolj kot tisti, ki ne sodelujejo ali niso sodelovali.

Case Processing Summary						
	odgovori					
	Veljavni		Neveljavni		Total	
	N	procent	N	procent	N	procent
SODELOVANJE V ŠKL * SPOL	65	97,0%	2	3,0%	67	100,0%

Graf 6: Prikaz odgovorov anketiranih

Zgornja razpredelnica nam prikazuje podatke o številu anketiranih, ki so odgovarjali na obe vprašanji v izbranih parih (Veljavni odgovori). Ugotovimo lahko, da je na obe vprašanji v izbranih parih od skupnih 67 anketirancev odgovorilo 65 oziroma 97 %. 2 oziroma 3 % vprašanih niso dali obeh odgovorov.

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,088 ^a	2	,580
Likelihood Ratio	1,666	2	,435
Linear-by-Linear Association	,012	1	,912
N of Valid Cases	65		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,62.

Graf 7: Preglednica udeležbe anketirancev po spolu

Iz zgornje razpredelnice lahko ugotovimo, da je neodvisna spremenljivka »spol«, na mesto odvisne spremenljivke pa je postavljeno »sodelovanje v ŠKL«. Tako smo ugotovili, da je v ŠKL sodelovalo ali sodeluje več žensk kot moških (26 žensk in 11 moških). Prav tako je možnost odgovora »ne sodeluje ali ni sodelovalo« izbralo več žensk kot moških (17 žensk in 9 moških). Tretji možni odgovor sta izbrali le dve ženski, zanj pa se ni odločil noben moški.

Da bi lahko ugotovili, ali so ti podatki statistično značilni oziroma ali lahko posplošimo na celotno populacijo, smo naredili hi kvadrat preizkus, znotraj tega pa test Chi – Square. Tako smo ugotovili, da znaša Pearsonov hi kvadrat preizkus 1,088 in pri dveh prostostnih stopnjah ni statistično značilna, saj je stopnja značilnosti večja od pet odstotkov (Sig. > 0,05)

Ker imamo pod tabelo opombo, da je število enot v posamezni celici manjše od 5, lahko vzamemo izid hi kvadrat preizkusa z razmerjem verjetij, za katerega velja, da ga lahko uporabimo tudi v primeru nizkih teoretičnih frekvenc (Likelihood Ratio = Kullback test). Tako znaša v tem primeru hi kvadrat 1,666 in pri dveh prostostnih stopnjah prav tako ni statistično značilna, saj je stopnja značilnosti tudi v tem primeru večja od pet odstotkov (Sig. > 0,05). Tako smo ugotovili, da domneve ne moremo posplošiti na celotno populacijo.

HI kvadrat test			
	vrednost	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,088 ^a	2	,580
Likelihood Ratio	1,666	2	,435
Linear-by-Linear Association	,012	1	,912
N of Valid Cases	65		

Graf 8: Razpredelnica za preveritev zastopanosti v Škl po spolu

H2: Mladi, ki sodelujejo ali so sodelovali v projektu ŠKL imajo občutek večje vključenosti med vrstnike kot tisti, ki ne sodelujejo ali niso sodelovali.

Statistika skupin					
SODELOVANJE V ŠKL		N	Aritm.sredina	stand. deviacija	stand.napaka
V ŠOLI SE POČUTIM DOBRO	sodeluje ali je sodeloval	37	1,0541	,22924	,03769
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	1,4231	,50383	,09881
V ŠOLI IMAM VELIKO PRIJATELJEV	sodeluje ali je sodeloval	37	1,0541	,22924	,03769
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	1,4231	,50383	,09881
MED ODMORI SE VELIKO DRUŽIM	sodeluje ali je sodeloval	37	1,0000	,00000	,00000
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	1,1538	,36795	,07216

Graf 9: Razpredelnica skupne statistike pri analizi večje vključenosti

Zgornja razpredelnica nam prikazuje podatke skupne statistike o sodelovanju v ŠKL in o povezanosti z vključevanjem posameznikov med vrstnike. Med vsemi anketiranci jih 37 sodeluje ali je sodelovalo v ŠKL, 26 pa jih ne sodeluje ali ni sodelovalo v ŠKL. Tako smo ugotovili, da obstajajo razlike pri vključevanju posameznikov med vrstnike med tistimi, ki sodelujejo v ŠKL, in med tistimi, ki ne sodelujejo v ŠKL, saj je povprečna vrednost pri tistih, ki sodelujejo pri ŠKL, večja kot pri tistih, ki ne sodelujejo. Povprečna vrednost pri tistih anketirancih, ki sodelujejo pri ŠKL, znaša 1,05, pri anketirancih, ki ne sodelujejo, pa 1,42, kar pomeni, da se anketiranci, ki sodelujejo pri ŠKL, popolnoma strinjajo s trditvijo, da se v šoli počutijo dobro, medtem ko se tisti anketiranci, ki ne sodelujejo pri ŠKL, s trditvijo ne strinjajo. Podobno je tudi pri spremenljivki »v šoli imam veliko prijateljev«, saj znaša povprečna vrednost med tistimi anketiranci, ki so sodelovali v ŠKL, 1,05, kar pomeni, da se strinjajo s trditvijo, da imajo v šoli veliko prijateljev, medtem ko se tisti anketiranci, ki ne sodelujejo v ŠKL, s trditvijo ne strinjajo. Pri tretji spremenljivki »med odmori se veliko družim« je prav tako razvidno, da je med tistimi anketiranci, ki sodelujejo v ŠKL, povprečna vrednost 1,00, kar pomeni, da se anketiranci popolnoma strinjajo s tem, da se med odmori veliko družijo, medtem ko je med tistimi, ki ne sodelujejo v ŠKL, povprečna vrednost nekoliko višja, saj znaša 1,15. To pomeni, da se malo manj strinjajo s trditvijo, da bi se med odmori veliko družili. Tako smo ugotovili, da

domneva drži, saj obstajajo bistvene razlike med tistimi anketiranci, ki sodelujejo v ŠKL, in tistimi, ki ne sodelujejo v ŠKL. Tisti, ki sodelujejo v ŠKL, imajo občutek večje vključenosti med vrstnike kot tisti, ki ne sodelujejo v ŠKL.

Vrednost standardnega odklon nam pove razpršenost odgovorov. Tako lahko ugotovimo, da so bili odgovori pri vseh spremenljivkah razpršeni, le pri zadnji spremenljivki kaže na normalno razpršenost odgovorov.

		Levene-ov preizkus razlik med variancama		t-test						
		F	statist. pomembnost F testa-p	t	Stopnje prostosti	Pomembnost razlike med aritmetičnima sredinama	Razlika aritmetičnih sredin	stand. napaka aritmetične sredine	95% Interval zaupanja razlike	
									Spodnji	Zgornji
V ŠOLI SE POČUTIM DOBRO	Enakost varianc predpostavljena	83,807	,000	-3,924	61	,000	-,36902	,09404	-,55707	-,18097
	Enakost varianc ni predpostavljena			-3,489	32,328	,001	-,36902	,10575	-,58435	-,15370
V ŠOLI IMAM VELIKO PRIJATELJEV	Enakost varianc predpostavljena	83,807	,000	-3,924	61	,000	-,36902	,09404	-,55707	-,18097
	Enakost varianc ni predpostavljena			-3,489	32,328	,001	-,36902	,10575	-,58435	-,15370
MED OD MORI SE VELIKO DRUŽIM	Enakost varianc predpostavljena	38,921	,000	-2,552	61	,013	-,15385	,06028	-,27438	-,03331
	Enakost varianc ni predpostavljena			-2,132	25,000	,043	-,15385	,07216	-,30246	-,00523

Graf 10: Razpredelnica T-preizkus pri analizi večje vključenosti

Da bi lahko ugotovili, ali so podatki statistično značilni, smo naredili neodvisni T-preizkus, s katerim smo dobili podatke, prikazane v spodnji tabeli.

Ugotovimo lahko, da so podatki pri vseh spremenljivkah statistično pomembni, saj je tveganje manjše od 5 % oziroma je izračunana verjetnost (sig.) manjša od 0,05. Tako smo ugotovili, da je domneva statistično pomembna oziroma da jo lahko posplošimo na celotno populacijo.

H3: Mladi, ki sodelujejo ali so sodelovali v projektu ŠKL imajo boljše socialne vezi in lažji dostop do pomoči, ko jo potrebujejo kot tisti mladi, ki v projektu ne sodelujejo.

Group Statistics

SODELOVANJE V ŠKL		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NIMAM NIKOGAR KI BI MI POMAGAL	sodeluje ali je sodeloval	37	2,3243	1,24842	,20524
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	2,4615	,64689	,12686
NIMAM NIKOGAR ZA IZPOSOJO	sodeluje ali je sodeloval	37	1,5946	,72493	,11918
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	2,2692	,82741	,16227
NE DOBIM VSEH INFO	sodeluje ali je sodeloval	37	2,1622	,60155	,09889
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	2,6154	,69725	,13674
NIMAM OD KOGA PREPISATI SNOVI	sodeluje ali je sodeloval	37	1,6486	,71555	,11764
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	2,0385	,82369	,16154
NIMAM NIKOGAR ZA ČVEKANJE	sodeluje ali je sodeloval	37	1,5946	,79790	,13117
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	2,2692	,66679	,13077
NIHČE ME NE POKLIČE	sodeluje ali je sodeloval	37	1,8649	,67339	,11070
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	2,1538	,67482	,13234
NIMA KOGA POKLICATI	sodeluje ali je sodeloval	37	1,5676	,76524	,12580
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	1,9615	,87090	,17080
Z DRUGIMI NIMAM NIČ SKUPNEGA	sodeluje ali je sodeloval	36	1,7222	,91374	,15229
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	2,4231	,80861	,15858
NISEM VKLJUČEN V NOBENO SKUPINO	sodeluje ali je sodeloval	37	1,5676	,89878	,14776
	ne sodeluje ali ni sodeloval	26	2,1923	,74936	,14696

Graf 11: Razpredelnica skupne statistike pri analizi podatkov večje povezanosti

Razpredelnica nam prikazuje podatke o skupni statistiki povezanosti anketirancev, ki so sodelovali ali niso sodelovali v ŠKL, o povezanosti med socialnimi vezmi oziroma dostopom do pomoči. Iz zgornje tabele tako lahko ugotovimo spodbudne rezultate, saj ne glede na to, ali so sodelovali v ŠKL, povprečne vrednosti kažejo, da imajo dober dostop do pomoči oziroma imajo dobre socialne vezi. Da bi ugotovili, ali obstajajo razlike med tistimi, ki so sodelovali v ŠKL, in med tistimi, ki niso sodelovali v ŠKL, moramo podrobneje pogledati posamezne spremenljivke. Tako lahko ugotovimo, da 37 anketirancev sodeluje ali je sodelovalo v ŠKL, 26 pa jih ne sodeluje ali ni sodelovalo v ŠKL. Če si ogledamo povprečne vrednosti pri posameznih

spremenljivkah, lahko ugotovimo, da so povprečne vrednosti pri anketirancih, ki sodelujejo v ŠKL, nižje kot pri tistih, ki ne sodelujejo v ŠKL. Tako smo ugotovili, da domneva drži, saj imajo tisti mladi, ki sodelujejo ali so sodelovali v ŠKL, boljše socialne vezi in lažji dostop do pomoči kot tisti, ki ne sodelujejo ali niso sodelovali v ŠKL. Pri standardnem odklonu lahko ugotovimo, da so bili odgovori nekoliko razpršeni, vendar ne v veliki meri.

Da bi lahko ugotovili, ali so ti podatki statistično značilni, smo naredili neodvisni T-preizkus, s katerim smo dobili podatke, prikazane v spodnji tabeli.

Tako lahko ugotovimo, da so podatki pri spremenljivkah »Nimam nikogar za izposoj«, »Ne dobim vseh informacij«, »Nimam nikogar za čvekanje«, »Z drugim nimam nič skupnega« ter pri spremenljivki »Nisem vključen v nobeno skupino« statistično pomembni, saj je tveganje manjše od 5 % oziroma je izračunana verjetnost (sig.) manjša od 0,05. Pri spremenljivkah

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NIMAM NIKOGAR KI BI MI POMAGAL	Equal variances assumed	1,646	,204	-,513	61	,610	-,13721	,26734	-,67178	,39736
	Equal variances not assumed			-,569	56,821	,572	-,13721	,24128	-,62041	,34598
NIMAM NIKOGAR ZA IZPOSJO	Equal variances assumed	,313	,578	-3,430	61	,001	-,67464	,19669	-1,06794	-,28134
	Equal variances not assumed			-3,351	49,286	,002	-,67464	,20133	-1,07917	-,27010
NE DOBIM VSEH INFO	Equal variances assumed	2,350	,130	-2,757	61	,008	-,45322	,16442	-,78200	-,12445
	Equal variances not assumed			-2,686	48,733	,010	-,45322	,16876	-,79240	-,11405
NIMAM OD KOGA PREPISATI SNOVI	Equal variances assumed	,108	,744	-2,000	61	,050	-,38981	,19493	-,77960	-,00002
	Equal variances not assumed			-1,951	48,980	,057	-,38981	,19983	-,79139	,01177
NIMAM NIKOGAR ZA ČVEKANJE	Equal variances assumed	1,323	,255	-3,529	61	,001	-,67464	,19115	-1,05687	-,29241
	Equal variances not assumed			-3,642	59,082	,001	-,67464	,18522	-1,04525	-,30402
NIHČE ME NE POKLIČE	Equal variances assumed	,210	,649	-1,675	61	,099	-,28898	,17248	-,63387	,05591
	Equal variances not assumed			-1,675	53,900	,100	-,28898	,17254	-,63492	,05696
NIMA KOGA POKLICATI	Equal variances assumed	,032	,858	-1,900	61	,062	-,39397	,20734	-,80857	,02063
	Equal variances not assumed			-1,857	49,390	,069	-,39397	,21213	-,82017	,03223
Z DRUGIMI NIMAM NIČ SKUPNEGA	Equal variances assumed	,422	,519	-3,125	60	,003	-,70085	,22429	-1,14951	-,25220
	Equal variances not assumed			-3,188	57,464	,002	-,70085	,21986	-1,14105	-,26066
NISEM VKLJUČEN V NOBENO SKUPINO	Equal variances assumed	,946	,335	-2,904	61	,005	-,62474	,21516	-1,05497	-,19451
	Equal variances not assumed			-2,998	59,130	,004	-,62474	,20840	-1,04173	-,20775

Graf 12: Razpredelnica T-test pri analizi podatkov večje povezanosti

»Nimam nikogar, ki bi mi pomagal«, Nimam od koga prepisati snov«, »Nihče me ne pokliče« ter pri spremenljivki »Nimam koga poklicati« ni statistično pomembno, saj je tveganje večje od 5 % oziroma je izračunana verjetnost (sig.) večja od 0,05. Tako smo ugotovili, da domneva ni v celoti statistično pomembna oziroma da je ne moremo v celoti posplošiti na celotno populacijo.

H4: Mladi se v večini po pomoč najprej obrnejo k vrstnikom, najkasneje pa k pomoči organizirani s strani kadrov šole ali s strani drugih, izven šole.

	N	Minimu m	Maksimu m	Povpreč je	Stan. odklon	Koef. asimetrije		Koef. sploščenosti	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM PRIJATELJEM	64	1,00	8,00	2,7187	1,90629	1,525	,299	1,879	,590
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM SOŠOLCEM	64	1,00	8,00	4,9531	2,05039	,145	,299	-,944	,590
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM STARŠEM	64	1,00	8,00	4,1094	1,91168	-,006	,299	-,560	,590
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM FANTU-PUNCI	64	1,00	7,00	2,4688	1,66160	1,417	,299	1,560	,590
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM BRATU-SESTRI	64	1,00	8,00	4,1875	1,41281	,179	,299	-,018	,590
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM DRUGIM SORODNIKOM	64	1,00	8,00	5,6719	1,69082	-,968	,299	,507	,590

KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM UČITELJU, TRENER JU, MENTORJU	64	1,00	8,00	5,6406	1,92203	-,935	,299	-,317	,590
KO IMAM TEŽAVE SE ZAUPAM DRUGIM	64	1,00	8,00	6,1719	2,50431	-1,253	,299	,080	,590

Graf 13: Razpredelnica za analizo podatkov o zaupanju

Zgornja razpredelnica zajema spremenljivke pri desetem vprašanju, ki se nanaša na zaupanje anketirancev ob pojavu težav. Razpredelnica nam prikazuje rezultate o povprečju, standardnem odklonu, koeficientu asimetrije in koeficientu sploščenosti. Med drugim lahko ugotovimo, koliko anketirancev je na posamezno spremenljivko odgovarjalo in katere so najnižje in najvišje vrednosti, podane za posamezno spremenljivko. V nadaljevanju podrobneje opisujem rezultate, ki so prikazani v razpredelnici. Vzorec predstavlja 64 anketirancev. Najnižja vrednost je znašala 1, kar pomeni najprej, najvišja možna vrednost pa je znašala 8, kar pomeni najpozneje. Ugotovimo lahko, da je edino pri spremenljivki »Ko imam težave se zaupam fantu – puncu«, znašala največja vrednost 7. Pri vseh preostalih spremenljivkah je znašala 8. Največ anketirancev se najprej zaupa svojemu fantu oziroma puncu, saj znaša povprečna vrednost 2,47. Za tem sledijo prijatelji, saj znaša povprečna vrednost 2,72. Na to nekje v istem razmerju sledijo spremenljivke »Ko imam težave se zaupam sošolcem«, »Staršem« ter »Bratu – sestri«, saj znašajo povprečne vrednosti med 4,11 in med 4,95. Nato si sledita spremenljivki »Drugim sorodnikom« ter »Učitelju, trenerju, mentorju« kjer znašata povprečni vrednosti 5,67 in 5,64. Ko so vprašani v težavah, najmanj zaupajo drugim osebam, saj znaša povprečna vrednost 6,17. Pri standardnem odklonu lahko ugotovimo, da so odgovori razpršeni. Naša razpredelnica prikazuje tudi koeficient za asimetričnost in za sploščenost porazdelitve. Ta dva koeficienta uporabljamo za ugotovitev,

kakšna je porazdelitev. Za normalo porazdelitev velja, da morata biti koeficienta asimetrije in sploščenosti enaka 0. Če je koeficient asimetrije večji od nič, je porazdelitev asimetrična v desno, če je asimetrija nižja od nič, pa pravimo, da je porazdelitev asimetrična v levo. Glede sploščenosti velja, da če je koeficient sploščenosti pozitiven, je porazdelitev koničasta, če je koeficient negativen, pa kaže na sploščeno porazdelitev. Tako lahko iz razpredelnice ugotovimo, da so spremenljivke »Staršem«, »Učitelju, trenerju, mentorju« ter spremenljivka »Drugim« asimetrične v levo, pri preostalih spremenljivkah pa je asimetričnost usmerjena v desno. Glede sploščenosti lahko ugotovimo, da spremenljivke »Sošolci«, »Starši«, »Bratu – sestri« ter »Učitelju, trenerju, mentorju« kažejo na sploščenost porazdelitve. Preostale spremenljivke kažejo na koničasto porazdelitev.

Glede na dobljene rezultate lahko našo domnevo potrdimo, saj velja, da se mladi najprej obrnejo po pomoč bližjim, kot so svoji vrstniki, le na koncu pa se obrnejo po pomoč v šoli oziroma na druge zunaj nje. -

5. Razprava

Za obdobje mladosti je značilen razvoj tako na ravni posameznika, njegove osebnosti, kot na ravni medosebnih povezav. Skozi izobraževalne procese družba sooblikuje bodoče odrasle, volivce, davkoplačevalce, starše... Na to, kaj v resnici bodo današnji mladi v odrasli dobi postali, vpliva mnogo dejavnikov in vsak poskus usmerjanja mladih k razmišljanju o splošno priznanih družbenih vrednotah, kot je enakost med spoloma, izbiranje ustvarjalnega in zdravega načina preživljanja prostega časa, pomoč drugim in podobno, je zagotovo dobrodošla.

Raziskava je pokazala, da praksa sledi teoriji in njenim trditvam, da vključenost mladih v šport in druge obšolske dejavnosti ugodno vpliva na njihovo vključenost v šolsko okolje, drugih okolij vključevanja nisem raziskovala. Mladi, ki so vključeni v obšolske dejavnosti projekta ŠKL so se opredelili kot bolj vključene, ker so se večkrat in z višjo mero strinjanja izjasnili, da se v šoli počutijo dobro, imajo veliko prijateljev in se med odmori veliko družijo. Ob tem velja pripomniti, da so v praksi mladi, vključeni v Škl pravi ambasadorji svojih šol, saj jih predstavljajo na veliko tekmovalnih področjih, kjer merijo svoje znanje s sovrstniki iz drugih šol.

Tako tekmujejo v kolektivnih športih: košarki, odbojki in nogometu, na področju likovnega in multimedijskega ustvarjanja v krožkih šol (foto, video, računalniški), na področju plesa in akrobatike, v poročanju in novinarstvu in v organizaciji prireditev. Še posebno na manjših šolah v ruralnem okolju cela šola živi za Škl dogodek, ko jih obiščejo vrstniki iz druge šole in se pomerijo na športnem igrišču in še dolgo po srečanju se o dogodku piše, govori, razpravlja. Z vsem tem se krepi pripadnost skupnosti, ki jim je v obdobju odraščanja najbližje - šolski skupnosti in to ne samo tistim, ki so v projekt neposredno vključeni, pač pa tudi tistim, ki niso.

Nadalje je raziskava potrdila, da imajo mladi, ki so vključeni v projekt ŠKL, večji dostop do virov pomoči v svojem okolju in s tem večji socialni kapital.

V projekt vključeni mladi se namreč v visoki meri niso strinjali s tem, da ne bi imeli nikogar, ki bi jim pomagal, da ne dobijo informacij, da jih nihče ne pokliče ali pa oni nimajo koga poklicati, da niso vključeni v nobeno skupino..

Potrdila se je tudi domneva, da se mladi po pomoč, ko jo potrebujejo, najprej obrnejo k svojim vrstnikom, saj so prednost pri tem, koga izbrati najprej za pomoč, izbrali odgovor »prijateljem«. Ob tem se je pokazala pomanjkljivost anketnega vprašalnika, saj so tudi med sošolci verjetno prijatelji a so mladi potem, ko so že izbrali odgovor »prijatelje« v svoji kategoriji, izbiro v kategoriji »sošolci« namenili ostalim sošolcem, ki jih ne dojemajo kot svoje prijatelje, s tem pa se je izbira odgovora »sošolci«, spustila šele na 5. mesto, za katerega mislim, da bi ob drugače postavljenem vprašanju zagotovo bilo bistveno višje.

Ni pa se potrdila domneva o tem, da projekt značajno vpliva na mlade tako, da bi bolj podpirali enake možnosti za oba spola kot tisti, ki v projektu ne sodelujejo. To gre morda pripisati tudi napačno zastavljenemu vprašanju, saj praksa govori v prid hipotezi, ki sem jo v svojem diplomskem delu morala zavreči. Izkazalo se je, da anketni vprašalnik ni v celoti zadostil svojemu namenu in da kombinacija vprašanj ni bila dovolj posrečena. Veliko boljši vpogled v učinke delovanja projekta obšolskih dejavnosti ŠKL bi dal tudi dodatni, kakovostni postopek, zato upam, da se bo problematiko v bodočnosti kdo odločil raziskati tudi tako.

Menim, da so izsledki moje raziskave potrdili naslov mojega diplomskega dela, to je: **da so obšolske dejavnosti vir socialnega kapitala mladih, in ker je projekt ŠKL obšolska dejavnost, kot tak tudi zadosti tej trditvi.**

6. Sklepi

Iz raziskave je razvidno, da obstajajo razlike med mladimi, ki so vključeni v obšolsko dejavnost »Škl«, in med mladimi, ki v projekt niso vključeni. Katere vse so te razlike, raziskava ne pokaže, saj se osredotoča le na nekaj področij, ki so ključna pri izvajanju projekta »Škl«. Treba bo izvesti še kakšno raziskavo, ki bo pomagala opredeliti nove naloge projekta in morda pokazala na kakšne njegove slabosti, z namenom, da se odpravijo. Ena takih se je deloma pokazala že v tej raziskavi, in sicer za gre za področje enakosti med spoloma, ki je vodilna ideja projekta ŠKL. Kot kaže, ni dovolj, da v svoje športne discipline vključuje polovico ekipe dečkov in polovico ekipe deklic, mlade bo treba tudi dodatno osveščati o pomenu tega, da bodo prepoznali to pravilo »Škl« kot enako možnost za oba spola, to sprejemanje širili tudi na druga polja svojih dejavnosti in v druga socialna okolja svojega življenja, v katera se vključujejo zunaj šole.

Zbrani podatki bi lahko služili kod del raziskave za pripravo preventivnih načrtov, za usposobitev vrstniških celic, kjer bi znali prisluhniti in razbrati sporočila mladih – svojih vrstnikov z njim lastno rahločutnostjo in pod mentorstvom strokovnjaka, ki bi s svojimi strokovnimi pristojnostmi znal nanje tudi učinkovito odgovoriti. Z dodajanjem odgovornosti skupinam in posameznikom, s premagovanjem čustvenih in kulturnih okvirjev bi spodbujali spremembe, izboljševali odnose med posamezniki, skupinami na eni ter institucijami na drugi strani. Posredovanje med posameznikom in njegovim okoljem bi pripeljalo do reševanja problemov in krepite moči posameznikov za samopomoč ter pomoč drugim. Svetovalno delo vrstniških celic bi lahko kot socialna inovacija pomagalo posamezniku pri izbiri pravih

odločitev, pri prevzemu odgovornosti za reševanje lastnih težav, da s svojimi lastnimi močmi odkrije svojo osebno srečo.

7. Predlogi

7.1. Spodbujanje mladih k udejstvovanju v obšolskih dejavnostih

Obšolske dejavnosti so zelo pomemben vir socialnega kapitala za mnoge mlade. To je v teh dejavnostih, kjer si mladi ustvarjajo prijateljstva in imajo z vrstniki za razliko od »virtualnih socialnih mrež« neposredno interakcijo ter skupaj z njimi stremijo k izpolnitvi skupnih ciljev, tako pri postavljanju gledališke predstave kot pri zmagi na šolskem športnem tekmovanju. Poleg tega, da te dejavnosti zagotavljajo psihične koristi ob občutku solidarnosti in pripadnosti, so obšolske dejavnosti tudi vir za pridobivanje veščin in izkušenj v javnem nastopanju, skupinskem delu in organizaciji. Izrek: »Kar se Janezek nauči, to Janez zna,« se lahko brez pomisleka uporabi za udeležbo mladih v obšolskih dejavnostih. Vključevanje v te dejavnosti povečujejo kvote bodočih odraslih v civilni in politični sferi.

Obšolske dejavnosti so tudi področje za šolajoče se mlade, kjer si pomagajo med seboj za dosego ciljev ob minimalnem vmešavanju odraslih. Tudi v času, ko je finančnih sredstev za šole vse manj, je zelo pomembno, da se vprašamo, ali je prav, da skoraj vse breme obšolskih dejavnosti otrok prepuščamo staršem, ki za svoje otroke radi sežejo v žep in plačujejo drage ure za te dejavnosti. Ob tem dobršen del mladih nima več dostopa do teh dejavnosti, ker njihovi starši tega ne zmorejo financirati. Zato bi bilo prav, da v šolah razmislijo o pomenu financiranja teh dejavnosti, ker njihove koristi za družbo zelo presegajo individualne koristi učencev ali dijakov, ki so vključeni v dejavnost.

Gre tudi za ustvarjanje priložnosti ustvarjanja okolja, kjer se bodo mladi družili ne glede na socialni status, spol, versko ali ideološko pripadnost. Vsak

evro, porabljen za obšolske dejavnosti, bo na koncu prinesel splošno gospodarsko korist. Za mlade ljudi, ki so vključeni v obšolske dejavnosti, je bolj verjetno, da bodo ostali v procesu šolanja, da se bodo znali izogniti težavam, da bodo znali sodelovati z različnimi posamezniki, da bodo nadaljevali šolanje, da bodo dobili službo in podpirali družbo skozi plačevanje davkov in s svojim aktivnim vključevanjem v civilno in politično sfero. Pri tem morajo igrati aktivno vlogo tudi starši, tako da sodelujejo prostovoljno pri izvajanju obšolskih dejavnosti, še pomembneje pa je, da spodbujajo mlade najti užitek pri skupnih dejavnostih. Raziskava, ki so jo opravili v ZDA, je namreč pokazala, da je kar 45 % nevključenih mladih izrazilo, da se ne vključujejo v obšolske dejavnosti, ker jih starši k temu ne spodbujajo, 42 % od nevključenih pa je povedalo, da jih nihče ni vprašal, če bi se vključili, in jim pokazal, kako to narediti. (Putnam, D. R., 2000) Tudi moja raziskava je pokazala, da obstaja razlika v podpori staršev mladim, ki sodelujejo v ŠKL, in mladim, ki v ŠKL ne sodelujejo.

PODPORA STARŠEV * SODELOVANJE V ŠKL Crosstabulation

			SODELOVANJE V ŠKL			Total
			sodeluje ali je sodeloval	ne sodeluje ali ni sodeloval	projekta ne pozna	
PODPORA STARŠEV	da	Empirična frekvenca	33	19	1	53
		Pričakovana frekvenca	30,2	21,2	1,6	53,0
		Frekvenčni odstotki znotraj PODPORA STARŠEV	62,3%	35,8%	1,9%	100,0%
		Frekvenčni odstotki znotraj SODELOVANJE V ŠKL	89,2%	73,1%	50,0%	81,5%
		Frekvenčni odstotki celot	50,8%	29,2%	1,5%	81,5%
	ne	Empirična frekvenca	3	7	1	11
		Pričakovana frekvenca	6,3	4,4	,3	11,0
		Frekvenčni odstotki znotraj PODPORA STARŠEV	27,3%	63,6%	9,1%	100,0%
		Frekvenčni odstotki znotraj SODELOVANJE V ŠKL	8,1%	26,9%	50,0%	16,9%
		Frekvenčni odstotki celot	4,6%	10,8%	1,5%	16,9%
	3,00	Empirična frekvenca	1	0	0	1
		Pričakovana frekvenca	,6	,4	,0	1,0
		Frekvenčni odstotki znotraj PODPORA STARŠEV	100,0%	,0%	,0%	100,0%
		Frekvenčni odstotki znotraj SODELOVANJE V ŠKL	2,7%	,0%	,0%	1,5%
		Frekvenčni odstotki celot	1,5%	,0%	,0%	1,5%
Total		Empirična frekvenca	37	26	2	65
		Pričakovana frekvenca	37,0	26,0	2,0	65,0
		Frekvenčni odstotki znotraj PODPORA STARŠEV	56,9%	40,0%	3,1%	100,0%
		Frekvenčni odstotki znotraj SODELOVANJE V ŠKL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		Frekvenčni odstotki celot	56,9%	40,0%	3,1%	100,0%

Graf 6: Podpora staršev za sodelovanje v obšolskih dejavnostih

Vseh vprašanih je bilo 65, od tega jih 56,9 % sodeluje v ŠKL, 40 % jih ne sodeluje v ŠKL, 2 pa projekta ne poznata.

Od tistih, ki imajo podporo staršev pri vključevanju v obšolske dejavnosti (ti predstavljajo 81,5 % celotnega vzorca), jih 62,3 % sodeluje v ŠKL, 35,8 % pa ne. Vprašani, ki nimajo podpore staršev pri vključevanju v obšolske dejavnosti, predstavljajo 16,9 % celotnega vzorca, od tega jih 27 ali 3% sodeluje v ŠKL, 63,3 pa ne.

7.2. Ustvarjanje in krepitev mladinskih skupin za samopomoč

V Sloveniji obstajajo že številne organizacije, ki na nacionalni in lokalni ravni delujejo v pomoč in podporo mladim. Najti moramo načine za povečanje dosega teh organizacij, da bodo na razpolago čim širšemu krogu mladih.

Moč energije, ki se sprošča v obšolskih dejavnostih pri doseganju skupnih ciljev mladih, se lahko izkoristi za osnovo pri oblikovanju neformalno organizirane oblike vrstniškega informiranja in svetovanja na šoli, če bi mladi izkazali po tem željo in potrebo.

Prostovoljstvo kot družbena zaželeno norma, ali če hočemo, tudi večšina, je lahko dober vzgib za samoorganiziranje, organizacijo samopomoči, vrstniškega dela. Ob pogoju, da je vsa ta dejavnost usmerjena, teoretično načrtovana, časovno omejena in ob izteku evalvirana ter raziskana s strani relevantnih strokovnjakov, ki bi skozi projekt nudili tudi potrebno strokovno podporo, bi dejansko lahko pisali o uspešnih projektih za preventivo med mladimi.

Mladi prostovoljci in njihova mreža vrstnikov so posredniki do dela populacije, ki je težje dosegljiva. Z načini komunikacije, ki so mladim blizu, vanjo prenašajo uporabne informacije, nasvete in sporočila.« (Žavbi, A., Vipavc Brvar, I., 2004: 21)

8. Uporabljena literatura

- 1 Adreff,|&Weber.W. (1995) The significance of sport for society: Health, Socialisation, Economy. Strasbourg. Council of Europe Press.
- 2 Bajzek J. ()Mladi , ulica, prihodnost, Salve, mednarodni seminar: zbornik predavanj
- 3 Berčič, H.,Tušak, M., Karpljuk, D. (1999) Šport v funkciji zdravja odvisnikov, Ljubljana, Inštitut za šport
- 4 Berčič, H.,Tušak, M., Karpljuk, D. (2003) Šport, droge in zdravje odvisnikov,Ljubljana, Inštitut za šport
- 5 Bourdieu, P. (1983). Forms of capital v J. C. Richards (ed.). Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education, New York: Greenwood Press.
- 6 Campbell, P. (1996) Kako začeti. Maribor. Dravska tiskarna.
- 7 Collis M.& Griffin M. (1993) Developing a course for young offenders, Youth studies Australia, 12, št. 3, str. 8–25.
- 8 Coleman, J. C. (1990, 1994). Foundations of Social Theory, Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- 9 Čačinovič Vogrinčič, doc.dr.G. (1991) Socialno delo z družino, Študijsko gradivo. Ljubljana: Izbrana dela.
- 10 Danish,S. J. & Nellen,V. C.(1997) New roles for sport sychologists: Teaching life sklills through spor tat risk youth. Quest,49, str. 13–100.
- 11 Deloprst T., (1999) Odkrivanje odnosa med kadilskimi navadami in športno dejavnostjo dijakov in dijakinj šolskega centra Velenje. Diplomaska naloga. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- 12 Dragoš, S. (1997) Akcijski projekt, Priročnik za izvedbo projekta in izdelavo projektne naloge.Ljubljana, Visoka šola za socialno delo.
- 13 Flaker, V. (2003) Oris metod socialnega dela. Ljubljana. Fakulteta za socialno delo Ljubljana.

- 14 Fukuyama, F. (1999) Social Capital and Civil Society. Prepared for delivery at the International Monetary found, George Mason University
<http://www.imf.org/external/pubs/ft/seminar/1999/reforms/fukuyama.htm#figI> (ogled:21.6. 2010)
- 15 Harambolis, M. (2005) Sociologija: teme in pogledi. Ljubljana. DZS.
- 16 Juričan, D.(2010)
<http://www.radiostudent.si/projekti/demokracija/teksti/41socialnikapital.html> (ogled: 20. 6. 2010)
- 17 Jurišič, B. (1999) Zakaj mi to delajo? Spreminjanje motečega vedenja v šoli s kognitivno modifikacijo vedenja.Ljubljana. Zavod republike Slovenije za šolstvo.
- 18 Kern, B., Ovsenik, dr.M., Ovsenik, dr.J. (2001) Osnove organizacije za socialno delo, Ljubljana,Visoka šola za soc. delo.
- 19 Končina, M.(1992) Pravice otrok in njihovo pravno varstvo. Ljubljana. v Zbornik 52, str. 145–157.
- 20 Košir, M. (1994) Vzgoja za medije: Nasilje, grobost, slabe novice. Otrok in družina, L. 1994, št. 11, str. 2–3.
- 21 Kristančič, A. (2002) Socializacija agresije.Ljubljana: AA Inserco.
- 22 Lüssi P. (1990) Sistemski nauk o socialnem delu, v Soc. delo 29, str. 1–3, 84–85.
- 23 Makarovič, M. (1996) Medsebojna pomoč, mednarodni stiki in povezava na podeželju. Ljubljana. Anthropos: Teorija i praksa, L.1996, št. 3–4, str. 126–138.
- 24 Medved, P. (2000) Alkohol, mladi in preventiva. Diplomaska naloga. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- 25 Mesec,B. (1997) Metodologija raziskovanja v socialnem delu I. Ljubljana, Visoka šola za socialno delo.
- 26 Mesec, B. (2002) Metodologija raziskovanja v socialnem delu II. Ljubljana, Visoka šola za socialno delo.
- 27 Mesec, B.,Cigoj Kuzma, N. (2003) Navodilo za pisanje diplomske naloge in opravljanje diplomskega izpita.Ljubljana:Visoka šola za socialno delo.
- 28 Milošević Arnold,V., Poštrak. M. (2003) Uvod v socialno delo. Ljubljana, Študentska založba, Knjižna zbirka Skripta.
- 29 Milošević,V. (1992) Socialno delo. Ljubljana. Visoka šola za socialno delo.
- 30 Milošević, V., Poštrak M. (2003) Uvod v socialno delo. Ljubljana: Študentska založba.
- 31 Mlinar Z. (1983) Humanizacija mesta. Sociološka in politološka knjižnica, Nova gorica, Obzorja
- 32 Mrgole, A. (2003) Kam z mularijo? Načela kakovosti neformalnega dela z mladimi, Maribor, Založba Aristej, str. 89.

- 33 Novick, M. & Glasgow, A. (1993) Shaftesbury Youth program: A model for early intervention. *Youth studies Australia*, 12, št. 3, str. 29–30.
- 34 Ovsenik, dr. M., Ambrož, M. (1999) *Neprofitni avtopoietični sistemi*, Škofja Loka, Institut za samorazvoj.
- 35 Pediček F. (1970) *Pogledi na telesno vzgojo, šport in rekreacijo*. Ljubljana, Mladinska knjiga.
- 36 Pirc, P. (2004) *Možnosti preprečevanja nasilja in nedostojnega vedenja na športnih prireditvah*. Diplomsko naloga. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- 37 Pezelj, J. (2002) *Nevarna prepoved*. Ljubljana. Tiskarna Vesel, Novo mesto.
- 38 Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone. The collapse and revival of American community*, New York: Simon and Schuster.
- 39 Putnam, D.R. (2000) *The Saguaro seminar: Civic engagement in America*, John F. Kennedy School of Government at Harvard University, Final Report- <http://www.bettertogether.org/thereport.htm> (ogledano: 20. 6. 2010)
- 40 Ramovš, dr.J., (1995) *Slovenska sociala med včeraj in jutri*, Ljubljana, Inštitut Antona Trstenjaka.
- 41 Ramovš, dr. J. (1990) *Doživljanje, temeljno človekovo duhovno dogajanje*. Ljubljana, Založništvo slovenske knjige.
- 42 Rapoša Tajnšek (1993) *Skupnostno socialno delo in skupnostna usmeritev v praksi socialnega dela v Sloveniji* *Socialno delo*, št. 5–6, str. 139–151.
- 43 Ryckman, R. M. & Hamel, J. (1995) Male and female adolescents' motives related to involvement in organised team sports. *International Journal of sports Psychology*. 26, str. 97–383.
- 44 Schwebel, R., (1995) *Naučiti dijete da odbije drogu briga je obitelji i škole*, Zagreb. Sysprint, str. 257.
- 45 Serge, S. (1996) *La devianza giovanile. Cause sociali e politiche di prevenzione*, Milano, Franco Angeli.
- 46 Shapiro, S. (1994) *Alkohol in druge droge*. Ljubljana: Sklad za odprto družbo.
- 47 Siegenthaler, K. L. & Gonzales, G. L. (2004) Youth sports as serious leisure. *Journal of sport and social issues*. Vol. 21, št. 3, str. 298–314.
- 48 Starc, G. (2002). *Telesni projekti in prakse v športu: Oblast in discipliniranje teles v športu*. Fakulteta za podiplomski humanistični študij, Ljubljana. Magistrsko delo, str. 101.
- 49 Stritih B., Možina M. (1992) *Avtopoeza. Procesi samoorganiziranja in samopomoči*. *Socialno delo*, 31, št. 1–2, str. 18–73
- 50 Svoboda, B. (1995) Scientific review 1.del v: Vuori, I., Fentem, P., Svoboda, B., Patriksson, G.

- 51 Šelih, A. (1991) Otrokove pravice: od objekta k subjektu. Ljubljana. Revija Pravniki, 52, str. 505–513
- 52 Trstenjak, V. (1996) Ustanove in fundacije v novi zakonodaji. Svetovalec:Gospodarski vestnik, L.1996, str. 85–88.
- 53 Šmidovnik J. (1995) Lokalna samouprava, Ljubljana, Cankarjeva založba,
- 54 Štremfelj, R. (1998) Pomen družine in športa za mladostnika v odnosu do drog. Diplomaska naloga. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- 55 Virč, M. (2000) Ura športne vzgoje kot ura socialne vzgoje otrok. Ljubljana. Visoka šola za socialno delo. Diplomsko delo.
- 56 Vodeb, R. (2001) Šport skozi psihoanalizo. Trbovlje. Charlie, d. o. o., str. 33.
- 57 Winter, N. (2003) Social capital, civic engagement and positive development outcomes, Washington Policy studies associates inc., <http://www.policystudies.com/Civic%20Engagement.pdf> (prebrano : 12. 6. 2010)
- 58 Zalokar Divjak, Z. (2003) V Preprečimo odvisnosti od kajenja, alkohola, drog, hranjenja, dela, iger na srečo. Ljubljana: Društvo za zdravje srca in ožilja.
- 59 Zaviršek D. (1996) Socialne inovacije v socialnem delu: Vizija ali iluzija devetdesetih. Ljubljana, VŠSD.
- 60 Zaviršek, D. (1994) Ženske in duševno zdravje. O novih kulturah skrbi. Ljubljana. Visoka šola za socialno delo.
- 61 Žavbi, A., Vipavc Brvar, I. (2004) Potrebe mladih po informacijah in participaciji na območju Ljubljane z okolico, Ljubljana, http://www.misss.org/files/mladi_porocilo_raziskave.pdf (prebrano: 30. 5. 2010)
- 62 Žorž, B.(2003) V Preprečimo odvisnosti od kajenja,alkohola, drog, hranjenja, dela, iger na srečo.Ljubljana: Društvo za zdravje srca in ožilja

9. Priloge

9.1. Vprašalnik

Raziskava o vrednotah projekta ŠKL

*** 1. SPOL (klikni na krogec pred odgovorom)**

- ☐ 1.M
- ☐ 2.Z

*** 2. STAROST (izberi svojo starost v spustnem okencu in klikni nanjo)**

IZBERI

Izbira od 10 do 20 let

*** 3. KJE ŽIVIŠ? (klikni krogec pred odgovorom)**

- ☐ 1.V mestu ali predmestju
- ☐ 2.V zelo majhnem kraju ali na vasi

Če opis kraja kjer živiš ni dovolj natančno naveden, prosim zapiši odgovarjajočega v spodnje polje!

*** 4. ALI TE STARŠI PODPIRAJO PRI VKLJUČEVANJU V OBŠOLSKE DEJAVNOSTI NA ŠOLI? (klikni krogec pred odgovorom)**

- ☐ 1.da
- ☐ 2.ne

*** 5. KATERO ŠOLO OBISKUJEŠ? (klikni na krogec pred odgovorom)**

- ☐ 1.Osnovno šolo
- ☐ 2.Srednjo šolo
- ☐ 3.Fakulteto
- ☐ 4.Šolanje sem zaključil
- ☐ 5.Šolanje sem opustil

Če se ti zdi še kaj pomembno, pa ni zgoraj navedeno, prosim zapiši v spodnje polje!

*** 6. ALI SI MED SVOJIM ŠOLANJEM SODELOVAL V PROJEKTU ŠKL?(klikni na krogec pred odgovorom)**

- ☐ 1.SODELUJEM OZIROMA SEM SODELOVAL
- ☐ 2.NE SODELUJEM OZIROMA NISEM SODELOVAL
- ☐ 3.PROJEKTA NE POZNAM

Če se ti zdi še kaj pomembno, pa ni zgoraj navedeno, prosim zapiši v spodnje polje!

Raziskava o vrednotah projekta ŠKL

* 7. KAJ MENIŠ O NASLEDNJIH TRDITVAH (Izbiraš lahko samo en odgovor v vsaki vrsti: klikni na krogec pod trditvijo, ki ti najbolj odgovarja)

	ZELO SE STRINJAM	DELNO SE STRINJAM	SE NE STRINJAM
a. FANTJE IN DEKLETA BI MORALI BITI PRI TELOVADBI SKUPAJ	☐	☐	☐
b. DEKLETA BI MORALA IMETI PRI ŠPORTU ENAKE MOŽNOSTI KOT FANTJE	☐	☐	☐
c. VSAJ V OSNOVNIH ŠOLAH BI SE MORAL EKIPNI REZULTAT DEKLET IN FANTOV SEŠTEVATI, DA VSI LAHKO DOPRINESEJO ENAKO K REZULTATU ŠOLE	☐	☐	☐
d. RAZLIKA V PREMOŽENJU OTROK SE VIDI V NAČINU OBLAČENJA	☐	☐	☐
e. PRAV JE, DA SO VSE EKIPE NA ŠKL TEKMOVANJIH V ENAKIH DRESIH, TAKO SO VSI NA IGRIŠČU IZENAČENI MED SABO, NE GLEDE NA TO, OD KOD PRIHAJAJAO IN NE GLEDE NA TO, KOLIKO DENARJA V ŠOLI NAMENJAJO ZA SVOJO EKIPO.	☐	☐	☐

Če se ti zdi še kaj pomembno, pa ni zgoraj navedeno, prosim zapiši v spodnje polje!

* 8. KAKO SE POČUTIŠ V ŠOLI? (klikni na krogec pod trditvijo, ki ti najbolj odgovarja)

	SE STRINJAM	SE NE STRINJAM
a. POČUTIM SE DOBRO	☐	☐
b. V ŠOLI IMAM VELIKO PRIJATELJEV	☐	☐
c. MED ODMORI SE VELIKO DRUŽIM	☐	☐
d. POČUTIM SE OSAMLJENO	☐	☐

Če se ti zdi še kaj pomembno, pa ni zgoraj navedeno, prosim zapiši v spodnje polje!

* 9. KAJ MENIŠ, DA LAHKO PRIDOBIMO TISTI, KI SODELUJEJO V ŠKL? (klikni na krogec pod trditvijo, ki ti najbolj odgovarja)

	ZELO SE STRINJAM	NI SEM PREPRIČAN	SE NE STRINJAM
a) VEČ SAMOZAVESTI	☐	☐	☐
b) BOLJŠE MNENJE O SEBI	☐	☐	☐
c) BOLJŠE MNENJE O DRUGIH	☐	☐	☐
d) VEČJI OBČUTEK PRIPADNOSTI ŠOLI IN SOŠOLCEM	☐	☐	☐
e) VEČJI OBČUTEK VARNOSTI	☐	☐	☐

f) OSTALO (prosim navedi kaj po tvojem lahko pridobijo, a ni na seznamu)

Raziskava o vrednotah projekta ŠKL

* 10. KOMU SE NAJPREJ ZAUPAŠ, KO IMAŠ TEŽAVE? (v polje za odgovorom vtipkaj odgovarjajočo številko. Št.1 pomeni najprej, št. 8 pomeni najkasneje.)

1.PRIJATELJEM	
2.MOJEMU FANTU, MOJI PUNCI	
3.SOŠOLCEM	
4.BRATU, SESTRI	
5.STARŠEM	
6.DRUGIM SORODNIKOM	
7.UČITELJU, TRENERJU, MENTORJU OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI	
8.DRUGIM	

* 11. Kaj zate pomeni osamljenost-ali se ti je že kdaj zgodilo kaj od spodaj zapisanega?

Odgovor:klikni na krogec pod trditvijo, ki ti najbolj odgovarja.

	NIKOLI	REDKO	VČASIH	POGOSTO
1.DA NIMAM NIKOGAR, KI BI MI POMAGAL	☐	☐	☐	☐
2.DA NIMAM NIKOGAR, KI BI MI LAHKO KAJ POSODIL (zvezke, šestilo...)	☐	☐	☐	☐
3.DA NE DOBIM VSEH INFORMACIJ	☐	☐	☐	☐
4.DA NIMAM OD KOGA PREPISATI SNOVI	☐	☐	☐	☐
5.DA NIMAM NIKOGAR, DA BI Z NJIM PREPROSTO ČVEKAL	☐	☐	☐	☐
6.DA ME NIHČE NE POKLIČE	☐	☐	☐	☐
7.DA NIMAM KOGA POKLICATI	☐	☐	☐	☐
8.DA NIMAM Z DRUGIMI NIČ SKUPNEGA	☐	☐	☐	☐
9.DA NISEM VKLJUČEN V NOBENO SKUPINO	☐	☐	☐	☐

Če se ti zdi še kaj pomembno, pa ni zgoraj navedeno, prosim zapiši v spodnje polje!

* 12. V KATERE AKTIVNOSTI/SKUPINE SI VKLJUČEN?

Klikni da ali ne za vsako prašanje:

	DA	NE
1.Umetniško kulturne dejavnosti	☐	☐
2.Okoljske skupine ali aktivnosti	☐	☐
3.verske skupine ali aktivnosti	☐	☐
4.Politične skupine ali organizacije	☐	☐
5.Šport (kot udeleženec)	☐	☐
6.Šport (kot gledalec)	☐	☐
7.Aktivnosti, vodenje v dijaški ali študentski organizaciji	☐	☐
8.Prostovoljno delo	☐	☐
9.Mladinske-študentske skupine in klubi	☐	☐

Če si vključen v skupino ali aktivnost, ki zgoraj ni navedena, prosim zapiši v spodnje polje!

Raziskava o vrednotah projekta ŠKL

* 13. KAKO BI OPISAL SVOJE OBČUTKE, KO POMISLIŠ NA BODOČNOST?

Klikni na krogec pred trditvijo, ki ti je najbliže!

- ☐ 1.Zelo pozitivno
- ☐ 2.Pozitivno
- ☐ 3.Niti pozitivno niti negativno
- ☐ 4.Negativno
- ☐ 5.Zelo negativno

9.2. Slike

Slika 1: Spleta stran ŠKL

Slika 2.: Časopis ŠKL

Slika 3: Odbojkarska ekipa, sestavljena iz 10 deklic in 10 dečkov

Slika 4: Nogometna ekipa, sestavljena iz 10 deklic in 10 dečkov

Slika 5: Košarkarska ekipa, sestavljena iz 10 deklic in 10 dečkov

	v1	V2	v3	v4	v5	v6	v7a	v7b	v7c	v7d	v7e	v8a	v8b	v8c	v8d	v9a	v9b	v9c	v9d	v9e	v10a	v10b	v10c	v10d	v10e	v10f	v10g	v10h	v11a	v11b	v11c	v11d	v11e	v11f	v11g	v11h	v11i	v12a	v12b	v12c	v12d	v12e	v12f	v12g	v12h	v12i	v13		
1	1	15	2	1	2	1	1	2	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2	3	8	4	5	6	7	1	3	3	3	3	3	2	1	1	3	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1		
2	1	15	2	1	2	1	1	2	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2	3	8	4	5	6	7	1	3	3	3	3	3	2	1	1	3	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1		
3	2	16	2	2	2	2	1	2	2	3	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	3	4	5	6	7	8	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1		
4	1	16	2	2	2	2	2	1	3	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	3	2	3	4	5	1	7	6	8	3	3	3	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3		
5	2	20	1	1	3	1	2	1	2	3	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	4	2	7	3	1	6	5	8	1	2	2	3	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2		
6	2	17	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	3	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	1	1	3	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	2	1	1			
7	2	18	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	2		
8	2	16	2	1	2	2	2	2	2	2	3	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	3	4	5	6	7	8	2	2	3	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	2	2	2	3				
9	2	18	1	1	2	1	3	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	2	2	2	3	1	7	4	2	5	8	6	2	1	3	1	1	3	2	3	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1		
10	2	17	1	1	2	1	2	1	1	3	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	3	2	4	5	1	6	8	7	2	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2		
11	2	16	1	1	2	1	2	2	1	3	3	1	1	1	2	1	1	1	1	1	5	4	1	6	7	3	2	8	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2			
12	2	20	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	3	5	2	6	7	8	1	2	1	3	4	3	4	4	4	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1		
13	2	17	1	1	2	3	2	1	3	3	2	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	3	4	2	5	7	8	6	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	2	1	2	3		
14	2	17	2	1	2	1	3	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2	3	5	6	2	1	4	8	7	2	1	3	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2		
15	2	17	2	1	2	1	3	3	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	6	7	4	3	5	2	8	2	1	3	2	1	1	1	3	1	1	2	2	2	1	1	2	1	1	1		
16	2	14	2	1	2	1	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	6	4	3	7	5	8	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2	2		
17	1	18	1	1	2	1	1	1	1	3	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	3	2	5	4	1	6	7	8	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	2	1	2		
18	1	15	2	1	2	1	2	3	1	1	2	1	1	1	2	2	3	1	2	2	2	1	3	6	5	7	4	8	2	1	2	2	3	2	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	3		
19	2	13	1	1	1	1	3	1	2	2	3	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	4	5	3	7	6	8	3	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	2	2	2		
20	2	14	2	1	1	1	2	1	1	2	3	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	4	5	7	8	6	3	1	3	3	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	3		
21	2	11	2	1	1	1	2	1	1	3	3	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	5	4	6	3	2	7	8	3	1	2	1	2	2	1	-9	1	1	2	1	2	1	1	2	2	2	1		
22	2	16	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	2	1	5	3	4	7	6	8	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	2	1	1	2	2	2		
23	2	16	2	1	2	2	3	1	2	1	3	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	7	2	3	4	5	6	8	3	1	2	2	2	3	3	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	2	1	2
24	2	19	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	3	8	5	4	6	7	2	1	2	1	2	2	2	1	3	1	2	1	2	2	1	2	1	2	4		
25	2	15	2	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	3	1	5	4	2	8	6	7	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1	2	2		
26	1	20	1	1	3	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	4	1	5	2	3	7	6	8	2	1	2	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	2	1		

27	2	16	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2	4	5	3	8	6	7	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2		
28	2	19	2	2	5	3	1	3	3	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	3	4	5	6	8	7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
29	1	20	1	2	3	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	3	6	4	5	7	8	3	2	3	2	2	3	3	2	2	1	2	1	2	1	1	2	1	2	2		
30	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9			
31	2	18	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	3	2	1	3	5	4	7	6	8	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2		
32	1	17	2	1	2	1	1	3	3	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	4	5	3	6	7	8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	
33	1	12	2	1	1	1	3	3	1	2	3	1	1	1	2	2	2	1	2	1	4	3	5	2	1	6	7	8	2	1	2	1	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2		
34	2	16	1	1	2	1	3	2	3	2	2	1	1	1	2	1	2	2	2	3	1	2	3	5	4	7	6	8	2	1	2	2	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	2		
35	2	14	2	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1	2	2	1	2	1	2	1	2	5	3	4	6	7	8	2	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	1	2		
36	2	14	2	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	4	3	5	7	6	8	2	1	2	2	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2		
37	2	18	2	1	2	1	3	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	5	3	4	6	7	8	3	2	3	1	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	
38	2	15	1	1	2	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	4	3	2	5	7	6	8	4	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	3		
39	2	14	2	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	3	2	1	3	2	1	3	5	8	4	6	7	3	1	3	2	2	2	2	2	4	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	
40	2	18	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	3	2	5	1	6	4	7	8	3	3	3	2	2	3	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	1	2	2		
41	2	16	1	1	2	1	2	1	3	2	1	1	1	1	2	1	2	2	1	-9	3	1	6	4	2	5	7	8	2	1	3	2	1	2	2	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2		
42	1	19	2	1	4	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	1	4	5	2	6	7	8	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2
43	2	17	2	2	2	2	1	1	1	2	3	2	1	1	2	1	2	2	1	2	1	3	4	2	5	6	7	8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3		
44	1	14	2	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	3	4	5	8	7	6	4	3	2	1	2	4	1	3	4	2	2	1	1	1	1	2	2	2	4		
45	2	16	2	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	8	4	3	5	7	6	2	1	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	
46	1	17	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2	4	1	7	6	8	5	3	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	3	
47	2	18	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	8	3	4	5	7	6	2	1	2	1	2	1	1	2	2	1	2	1	2	1	2	2	1	2	2		
48	1	17	1	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2	1	2	1	2	8	3	5	4	6	7	3	3	3	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	3	
49	2	18	2	1	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	8	7	6	5	3	2	1	4	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	2	2	1	2	3		
50	2	16	2	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	5	4	8	7	3	2	6	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	3	
51	2	16	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	3	4	5	6	7	8	2	2	3	2	3	2	2	3	3	2	2	1	2	2	1	2	1	2	3		
52	1	18	1	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1	1	1	2	1	2	4	3	8	5	6	7	2	1	3	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2	2	2	1	1	2	2	2	3		
53	2	17	2	1	2	2	2	1	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	8	7	5	6	1	2	3	4	2	3	3	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	3	

54	1	17	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	8	3	4	7	5	6	3	3	2	2	1	2	3	2	2	1	2	1	2	2	2	2	1	2	3
55	1	18	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1	2	6	3	8	4	5	7	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1	2	1	1	2	2	2	3
56	1	18	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	1	1	1	1	1	3	2	8	4	5	6	7	1	2	2	2	2	2	3	2	2	3	3	2	2	1	2	1	1	2	2	2	3	
57	2	17	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	4	3	5	2	1	6	7	8	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2	2	2	2		
58	2	19	1	3	2	1	2	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	7	2	8	3	1	4	5	6	3	2	2	2	2	2	3	2	2	1	2	1	2	2	1	1	1	2	2
59	2	16	1	1	2	2	3	2	3	1	2	2	2	1	1	1	1	1	2	4	3	8	5	6	7	2	1	3	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2
60	2	16	2	1	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	8	7	6	5	3	1	2	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2	2	1	2	2	2	2	3	
61	2	18	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	5	6	7	8	4	3	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	
62	2	15	1	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	8	5	6	7	3	4	4	4	4	4	3	3	4	3	3	1	2	2	2	2	1	2	2	2	3
63	1	17	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	1	1	2	1	2	8	3	1	4	5	6	3	7	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	
64	2	16	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	1	1	1	1	2	3	4	5	6	7	8	2	1	2	3	3	2	3	2	3	3	3	2	2	2	2	1	1	2	2	2	3	
65	1	18	1	2	2	2	3	2	3	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1	2	2	1	3	4	6	5	8	7	3	3	4	3	3	3	3	4	3	2	2	1	2	1	1	2	2	2	3
66	1	17	2	1	2	2	3	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	1	2	4	3	7	8	5	6	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	3	

10. Povzetek

Z anketo sem ugotovila, da so mladi, ki sodelujejo v projektu občolske dejavnosti Škl (med anketiranci so bila dekleta in fantje osnovnih in srednjih šol in nekaj študentov), v prednosti pred mladimi, ki ne sodelujejo v projektu, saj imajo občutek večje vključenosti med vrstnike, boljše socialne vezi in lažji dostop do pomoči, ko jo potrebujejo. Ugotovljeno je bilo tudi, da je smiselno razmišljanje o načrtih za ustanovitev vrstniških celic za samopomoč v šolah, saj je raziskava pokazala, da se mladi po pomoč najprej obrnejo na vrstnike.